

DIRVA

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

6907 Superior Avenue, Cleveland, Ohio, 44103. Telephone: 431-6344

XLIX

Sausis - January 3, 1964

1 Nr.

ILIustruotas tautinės minties lietuvių laikraštis

Kas laukia
žmonijos?

Kiek vertas duonos gabalas, galima suprasti tik pamačius Afriką. Ten dar gyvenimas toks, koks buvo Europoje viduramžiais. Žmonės be išteklių, serga, vargsta ir badauja. Europiečiai ir amerikiečiai kartais ieško įvairiais būdais tiems žmonėms pagalbėti, bet rezultatai iki šiam laikui yra dar maži.

Palikus komunistinę Kiniją su nepatikimais statistikos duomenimis, žemėje netoli pusantro milijono žmonių neturi sąlygų prasimaitinti. Įvairios tarptautinės organizacijos, sudarytos iš specialistų ir mokslininkų šiandien studiuoja tą problemą.

Vienas tų mokslininkų, M. Margison, pareiškė:

"Prekiauti su nelaimingaisiais praktiškai neįmanoma, nes jie vos uždirba tiek, kad prasimaitinti".

Šiuo metu mūsų planetoje gyvena apie 3 milijonai žmonių. Už dvidešimt metų bus 4 milijonai ir 2,000 metais bus 6 milijonai. Tuo tarpu maisto gamybos pramonė niekad negalės vystytis tokiu greičiu, kad visi iki soties būtų pavalgę. Tad kas daryti?

Pirmoj eilėj, sako Margison, reikėtų įvesti gimimų kontrolę net izoliuotose vietose, džiunglėse, ir išplėsti maisto gamybą.

Pietų Italijoje, Sardinijoje ir Graikijoje jau pasiekti laimėjimai su naujos technikos pagalba. Būtent, sintetinio maisto pagaminimas iš jūros augalų. Tas dalykas buvo išbandytas Amerikoje, Anglijoje ir Vokietijoje. Iš kai kurių jūros žolių, kuriomis žmonės anksčiau nesimaitino, dabar pagaminamas maistingas produktas.

Dėka šio proceso tie jūros augalai gali duoti proteino, kurio trūksta milijonams žmonių. Tos žolės galės pasidaryti maistu ne tik žuvis, gyvuliams, bet ir žmonėms.

Tačiau maisto gamyba nėra vienintelė ateities problema. Kitas gyvybinis klausimas yra, kaip nugalėti augalų ligas, kurios kasmet sunaikina milijonus derliaus. Priemonės, kurios vartojamos kovoti su parazitais, nėra pakankamos. Beveik kasmet ketvirtis derliaus pasaulyje yra vabzdžių sunaikinamas. Ghanijoje 1961 metais trečdalis kakao deriaus buvo sunaikintas dviejų rūšių vabzdžių. Bet po ilgo ieškojimo buvo atrastos priemonės juos išnaikinti ir dabar ten kakao derlius padvigubėjo.

Žmonija turi labiau negu bet kada susirūpinti savo ateitimi. Tam yra daug priemonių ir reikia sveikinti, kad žmonės, nors kartais abejingi, deda didesnę pastangą pagerinti savo anūkų ateitį. (vg)

EUROPA NAUJŲJŲ METŲ ANGOJE

SOVIETINIS PAVOJUS NEBEAKTUALUS, BET RŪPESČIŲ IR BE TO UŽTENKA. - KAI KURIE POLITINIAI MOMENTAI VATIKANO VISUOTINAME BAŽNYČIOS SUVAŽIAVIME.

Vytautas Meškauskas

Paskutiniame praeitų metų Dirvos numeryje peržvelgėme JAV užsienio politiką, kuri sukelia daug neaiškumų, bet kartu didele dalimi nulėmia ir likusio pasaulio likimą. Šiaip ar taip, JAV yra didžiausia mūsų planetos galybė. O dabar pereikime prie Europos būklės Naujųjų Metų angoje.

Gal geriausiai senojo kontinento padėtį apibūdina tas faktas, kad metų pabaigoje Paryžiuje įvykusi NATO konferencija, vietoje įprastų trijų dienų užtruko tik dvi. Ir nors joje nieko ypatingo nebuvo nuspręsta, jos dalyviai išsiskirstė labai geroje nuotaikoje. Walter Lippmann tai aiškina tuo, kad tiek amerikiečiai, tiek ir europiečiai šiuo metu neįsivaizduoja jokio pavojaus iš sovietų pusės, pavojaus, kuriam atremti ir buvo sukurta NATO sąjunga. Už tat visa eilė klausimų, kurie ilgesnį laiką jaudino Europos politikus, k.a., ar amerikiečiai panaudotų savo atominį ginklą persvara sovietams siekiant naujų laimėjimų Europoje ir kokiomis sąlygomis, šiandien atrodo nebesą aktualūs.

Nors dar negalima kalbėti apie šaltojo karo pabaigą, -- aiškina senasis Lippmannas -- reikia konstatuoti tam tikrą pertrauką ginklavimosi lenktynėse. Ir abu didieji pokario pasauliai - komunistinis ir nekomunistinis - esą šios būklės veikiami. Abi didžiosios koalicijos byra. Komunistiniame pasaulyje, jei laikytis George Kennan, buv. JAV ambasadoriaus Maskvai ir Belgradui, termino, paskelbto Foreign Affairs žurnale, vyksta "polycentrizmas", t.y., vadovybė išslydo iš Kremliaus rankų. Anot Lippmanno, panašus procesas vyksta ir Vakarų pasaulyje. Jei karo pavojus -- sovietų užpuolimas, neteko savo aktualumo, Europos valstybės jaučiasi daug laisvesnės savo sprendimuose. Joms nėra reikalo būtinai skaitytis su Washingtono nuomone.

Su tokia Lippmanno analize galima sutikti, ypač prieš akis turint gen. de Gaulle pavyzdį, kuris tikrai nebūtų reikalavęs sau atskirų atominį ginklų, jei būtų jautęs tiesioginį ir artimą pavojų. Jis daugiau galvojo apie ateitį.

Palyginti ramiai tarptautinė padėtis, ar tiksliau, įsitikinimas, kad atominio karo bus išvengta, europiečiams leido daugiau įsigilinti į savo vidaus reikalus. Tačiau be spaudimo iš svetur pažangos nedaug atsiekt. Politinis Europos apjungimas pereinantis metais ne tik nepažengė į prie-

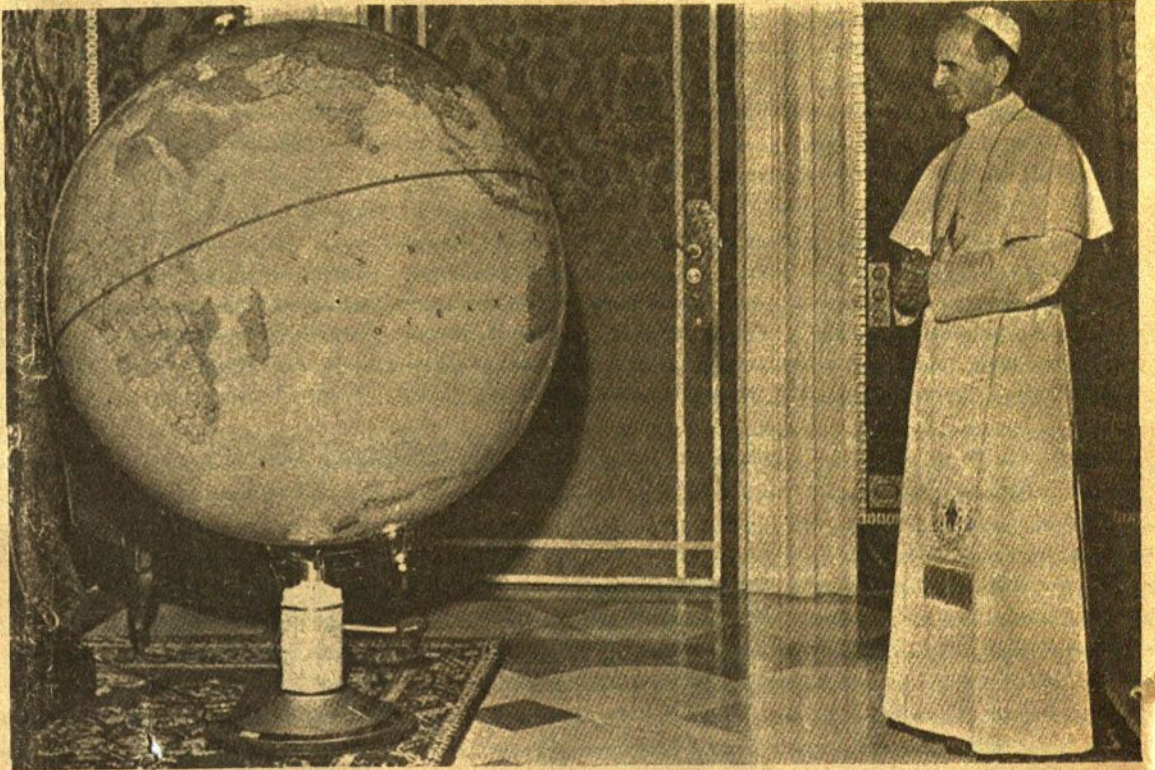
kį, bet net buvo pavojaus, kad Europos Bendroji Rinka, kuri turi reikšti pradžią glaudesniai susijungimui visose srityse, galėtų iširti. Jau anksčiau teko rašyti apie prancūzų reikalavimą drastiškai žengti prie žemės ūkio produktų kainų subendrinimo. Tačiau prancūzai, pradžioje grąsinę suardyti Bendrąją Rinką, nepatenkinus jų reikalavimų, metų pabaigoje vis dėlto nusileido. Tai dėl to, kad Bendroji Rinka net ir dabartinėje, dar ne visai užbaigtoje, formoje, vis dėlto yra jos dalyviams naudinga.

Kalbant apie ūkinius reikalus, reikia pastebėti, kad 1963 metais smarkokai padidino pragyvėjimo kaštus. Jie nuo 1958 iki 1963 metų vidurio JAV ir Kanadoje padidėjo 6 nuošimčiais, Vokietijoje - 12, Italijoje - 15, Prancūzijoje net 24. Ypatingai gyvenimas pabrango per pėjus metus: Italijoje (7%), Prancūzijoje (6%). O tai reiškia infliaciją. Alų pakėlimas neatitinka gamybos pakėlimui. Infliacija Italijoje neturėtų nieko stebinti. Nauja jos vyriausybė - krikščionių demokratų koalicija su kairiaisiais, ypač marksistiniais Nenni socialistais, yra tuo keliu priversta eiti, nes turi didinti sumas socialiniams reikalams. Jei infliacija nebus greitai sulaukta, ji gali sunaikinti visus ūkinius laimėjimus, kurie Europoje buvo pasiekti per paskutinius metus.

Dvasinėje srityje besikeičiančių galvosenų labai gerai paliudija II Vatikano Visuotinis Bažnyčios Suvažiavimas, metų pabaigoje padaręs ilgesnį pertrauką -- iki 1964 m. rugsėjo mėn. Tame suvažiavime sensacija sukėlė lapkričio 8 d. vienas iš 12-kos to suvažiavimo pirmininkų, aukščiausio rango vokiečių katalikas, Koelno arkivyskupas kardinolas Joseph Frings, 76 m. Jis kaltino Vatikano biurokratią, -- Romos kuriją, kuriai vadovauja kardinolas Alfredo Ottaviani, 73 m. Toji padariusi Bažnyčiai nemažai žalos ir ypač "papičiusi ne katalikus".

Tokia kritika, kuriai pritarė didžiama 2,000 vyskupų, susirinkusių į tą suvažiavimą, buvo netikėta kaip tik iš kardinolo Fringso lūpų, kuris buvo laikomas vienu iš drausmingiausių Bažnyčios kunigaikščių. Tiesa, kardinolas buvo sukėlęs nemažą dėmesio 1945-48 metais teisindamas tuos, kurie negalėdami pragyventi iš vokiečiams skirtų mažų normų, "organizavosi" pagalbą iš šalies ir ypač jo diecezi-

(Nukelta į 2 psl.)

Popiežius Paulius VI šią savaitę išvyksta į drąsą ir pilną rizikos kelionę, lankant Šventąją Žemę. Jo susitikimas su Jordanijos karaliumi ir Izraelio prezidentu gal būtų padės pašalinti įtemptą padėtį Artimuose Rytuose.

Lietuvos Nepriklausomybės Fondo
darbuotojams ir rėmėjams

Gruodžio 24 d. LNF Valdybą aplinkiniais keliais iš pavergtos Tėvynės pasiekė tokio turinio laiškas:

"... Jūs gerai žinote, kiek daug lietuvių neteko gyvybių miškuose partizanaudami, kiek daug artimųjų netekome, kurių dainas iki šių dienų tebedainuojame, kurios eina iš lūpų į lūpas. Jūs labai mėgsta mūsų jaunėji ir su užsidegimu deklamuoja ir dainuoja kartais net pavojingose vietose ir rizikingu laiku. Mes girdėjome, kad pas Jus tos patriotinės dainos yra atspausdintos knygoje. Kokia tai laimė Jūsų vaikams. Sveikiname tuos patriotes išėjusius, kurie nesigailėjo pinigų nei trūsio tam įamžinti. Gal Dievas duos ir ateis laikas, kai mūsų vaikams mokyklose galės be baimės jas deklamuoti ir dainuoti..."

Kas naujo
Pasaulyje

■ PREZIDENTO JONSONO atsakyme į Chruščiovo sveikinimą Naujų Metų proga išdėstomi taikos ofensyvos metmenys. "Laiškai, kada buvo tik kalbama apie taiką, praėjo. 1964 privalo būti metai, kurių metu tenka ryžtis naujiems žygiams taikos link. Tą linkmę aš sieksiu tolimesnio pagerėjimo abiejų valstybių santykiuose."

Prezidento pareiškimo komentatoriai, girdėję tą progą privačius jo išsireiškimus, sako, kad jis nesąs nusistatęs trypti vietoje, laukiant naujų rinkimų. Tačiau tikslesni tuo reikalu žygiai dar nėra išryškėję.

Šiuo metu viešumai dar liko neaiškūs bruožai, kuriais bus sprendžiamas tolimesnis Vokietijos ir Berlyno klausimas.

■ KUBOS DIKTATORIUS FIDEL CASTRO pareiškė esąs įsitikinęs, kad žuvęs prezidentas J.F. Kennedy "buvo pradėjęs galvoti apie JAV ir Kubos santykių normalizaciją". Jis pareiškė viltį, kad ir Johnsonas greit įsitikins, jog dabartiniai santykiai "nedarą garbės JAV". Castro neatsisakysiąs santykių pagerinimo, jei nebūsią reikalaujama atsakyti Kubos politinių idėjų. "Mes niekad neatsisakysime Marksizmo" -- išdidžiai pareiškė Castro.

pasisekė surasti 233 psl., būtent: Audringa, tamsią gruodžio naktį.

Kai siūto vėjai laukuose, Žygiavo tyliai partizanai Nešdami laisvę širdyse.

Lietuvos Nepriklausomybės Fondo Valdyba nuoširdžiai sveikina 1964 Metų progą LNF Komitetus, Atstovus ir visus rėmėjus kviesdama šėkančiais metais daryti didesniu ryžtu remti kitą, nematytą, tylią kovą, LNF užsimojimą išleisti LNT ruošiamą anglų kalba mokslinį informacinį veikalą apie Lietuvą.

ŽUVO KOVOJ PRIEŠ KOMUNISTUS

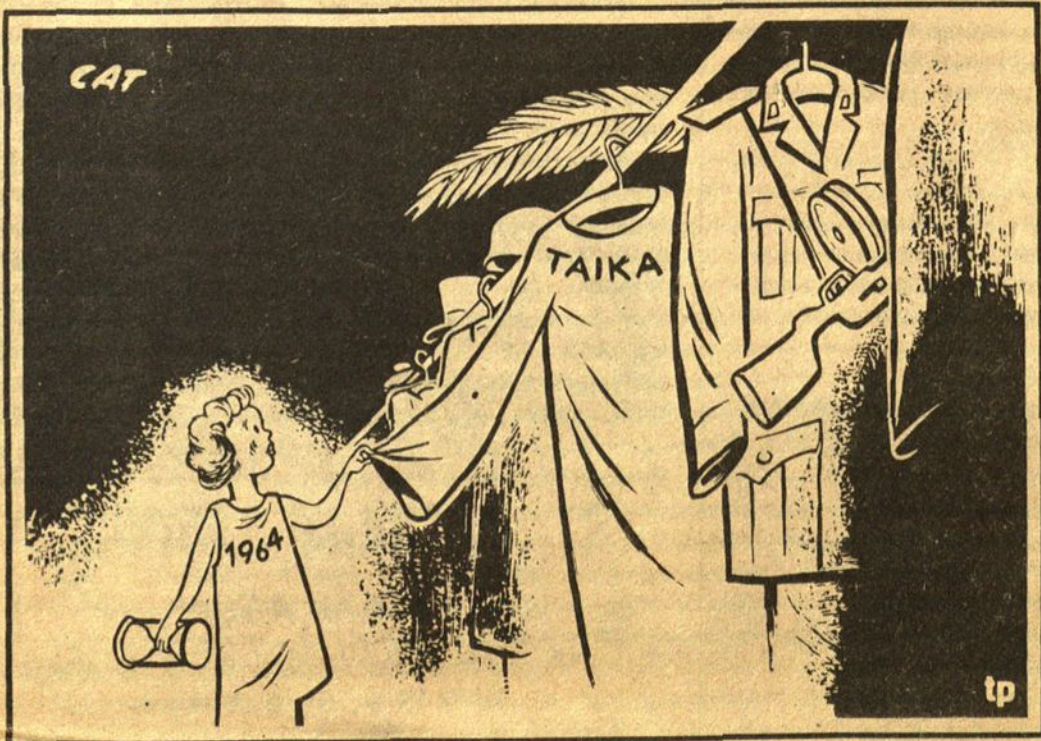
MALVINA NIAURIENĖ, neseniai Vietname žuvusio aviacijos kapitono Tado P. Niauros motina, parašė į Clevelando dienraštį Plain Dealer jautrų laišką, kuriame ji sako, kad šis žiaurus taikos meto įvykis pašalino šviesiausią žvaigždę, kokia tik motina gali gėrėtis. Ji daranti šį pareiškimą tų motinų vardu, kurios paaukojo jaunus, gabius, inteligentiškus ir garbinius vyrus kovai už savo kraštą ir komunizmo išnaikinimą.

Iš daugelio pašauktų į kariuomenę jos sūnus buvo atrinktas, kaip gimęs su vado gabumais ir kilnesniais idealais. Būdamas Vietnamu, savo nuoširdumu ir jautrumu jis laimėjo daugelio vietnamiečių, o ypačingai jaunimo širdis.

Mes gi čia, atrodo, kartais pamirštame žmogaus gyvybę ir kitų pasiaukojimą, kad galėtume gyventi saugiai. Kartais atrodo, kad žmogaus gyvenimas susidaro tik iš kruvino dilerio gaudymo.

Baigdama išlieti savo jausmus, M. Niaurienė kviečia motinas, kurių sūnus tebekovoja Vietname, siųsti rūbus, maistą ir vaistus ir padėti nelaimingai tautai. Tai pagelbės motinų plyštančioms širdims, o JAV ir Vietnamui kovoje su komunizmu.

Nuotraukoje vėlionis kpt. Tadas Niaura vienos misijos metu savo lėktuve.

- Aš norėčiau nešioti šį rūbą...!

PASKUTINĖS MUSSOLINIO GYVENIMO DIENOS (1)

Jei mane išgelbėsi, duosiu tau imperiją...

Kiekvieno atmintyje yra užsilikęs Milano aikštės bausius paveikslas: buvęs Italijos diktatorius Mussolini negyvas pakartas už kojų ir įsiutusios minios spaudomas, šalia siubuojant ant virvės jo meilužėi Clara Petacci. Bet mažai kam žinomos Mussolinio suėmimo aplinkybės.

Dirvoje pradėdame spausdinti reportažą apie Mussolinio paskutines gyvenimo dienas, sukurtą iš generolo Cardonos, kardinolo Schusterio, Mussolinio žmonos Rachelės ir garsiojo italų komunistų pulkininko Valerio, kuris savo ranka pribagė Mussolinį, pasakojimų.

Tai buvo graži pavasario diena. Pulkininkas Valeris įėjo į mažytį kambarėlį, kur Mussolini slapstėsi su Clara Petacci ir pasakė:

-- Duče, aš atėjau jus išlaisvinti!

Mussolinio veidas staiga nusvito ir jis atgavo savo didingumą, savo laiku hipnotizavusį mases. Jis pažūrėjo į Valerį:

-- Jei tu mane išgelbėsi, aš tau duosiu imperiją!

Po penkių minučių De Mario, ūkio savininkas, kur Mussolini su savo meiluže praleido naktį, matė kaip buvęs diktatorius ir jauna moteris, lydimi partizanų įėjo į Fiat ir, turbūt nežinodami, kad gyvena savo gyvenimo agonijos paskutinę vienuoliktą dieną, išvažiavo.

Ta agonija prasidėjo 1945 m. balandžio 17 d. po pietų, netoli Gargano, Gardo ežero pakrantėje.

Tą dieną devyni kariški automobiliai stovėjo prie vilos Rocca della Caminate. Kieme būriavosi vokiečiai ir italai. Uniformos nusišėsi: žalsvos vokiečių ir juodos fašistų. Bet dominavo vokiečių. Čia buvo untersturmfuehrer Otto Kistnatt, pulk. Jandi, kapitonas Joosti, leit. Birzer, SS seržantas Guenther ir nemažai SS kareivių, kurių užteko pripildyti tris sunkvežimius. Fašistai laikėsi nuošaliau, laukdami išvykimo. Viso apie penkiasdešimt "Socialistinės Italijos respublikos" milicininkų ir nemažai aukštų partijos pareigūnų.

Bet Mussolini vis dar nesirodė. Jis dar stoviniavo vilos prieš kambaryje, apsiavęs auliniais batais, uniformoje be jokių ženklų.

Jis užsisvajojęs klausėsi "Mėlynojo Dunojaus" valso garsų, skambėjusių iš gretimio kambario.

Kaip jis pasikeitė per paskutinius metus. Kur dingto tas išdidus diktatorius su atkištu smakru, kuriam pasirodžius Venecijos rūmų balkone minia nestojamai rėkdavo: "Duče, Duče, Duče!"

Per tuos paskutinius mėnesius jis smarkiai suliesėjo. Neramus laikotarpis ir įtempti nervai iššaukė skilvio ulcerą ir gydytojai nerimavo dėl jo sveikatos. Jau prieš metus, kai Otto Skorzeny Hitlerio įsakymu jį išlaisvino iš Gran Sacco, kur maršalas Badoglio laikė savo belaisviu,

kiečiai, anglai ir prancūzai baigė užimti Apeninų pusiasalį. Juodmarškiniai dabar žinojo, kad Tau tinis Išlaisvinimo Komitetas nutarė fašistų vadus likviduoti vietoje, be jokio teismo, vien tik atpažinus. Visur partizanai pradėjo lįsti iš slėptuvių, užimdami kaimus, miestelius, perkirsdami kelius... Visur civilinis karas, kerštas...

-- Aš esu pasiruošęs valui... Mano žvaigždė baigia užgesti... -- kalbėjo Mussolini. -- Aš laikiu šios dramos epilogą, kurioj nebeturėsiu jokios rolės. Aš suklydau ir už tai esu pasiruošęs užmokėti, jei dar mano gyvybė bus verta to užmokesčio.

Ir jis keletą kartų kartojo savo palydovams:

Mussolini ir Hitleris viename paskutiniame susitikime karo pabaigoje.

buvo pastebėta, kad jis labai pakeno ir iš pirmo žvilgsnio buvo aišku, kad jis kankinamas sunkios ligos.

Vienas dalykas nepasikeitė, tai juodos akys ir hipnotizuojantis žvilgsnis.

Šį rytą Mussolini apsisprendė ir savo žmonai Racheli pasakė, kad vyks į Milaną.

Per paskutines savaites fašistų valdoma teritorija šiaurinėje Italijoje smarkiai sumažėjo, metu, kai Vokietijoje sąjungininkai veržėsi pirmyn susitikimais, Italijoje Kesselringo kimasis virto katastrofa. Am

-- Vieno dalyko norėčiau išvengti, tai pakliūti į anglų ir amerikiečių rankas. Visa kita, net mirtis, men nesvarbu.

Tačiau kur bėgti? Šveicarijos radijas balandžio 8 d. paskelbė, kad Šveicarija neįsileisianti Mussolinio. Jei jis bandys pereiti sieną, bus išvarytas atgal. Tačiau balandžio 17 d. jis visvien pasakė vyks į Milaną.

Kodėl į Milaną? Tokį klausimą jam statė ir SS generolas Wolf, Hitlerio priskirtas prie Mussolinio eiti "vyriausio kuno sargo" pareigas. Wolf bandė protestuoti. Kelionė į Milaną reikėdė beprotybės. Aplink Milaną ir pačiame mieste jau veikė partizanai, tuo tarpu Brennerio kelias per Veroną į Vokietiją buvo laisvas ir gen. Wolf buvo tikras, kad tuo keliu lengvai galėtų pabėgti.

Bet jo protestai nieko nepašalinė. Duče užsispyrusiai kartojo:

-- Aš vyksiu į Milaną. Mussolini niekad nepaaiškino to savo užsispyrimo. Bet pažinę jį žemėlapyje, galima pastebėti, kad Gargano yra tarp Veronos ir Milano. Vykdamas į Milaną Mussolini tuo pačiu atsuka nugarą Vokietijai...

Gretimame kambary vis tebeskambėjo piano garsai. Mussolini pradėjęs duris pažūrėjo į skambinantį savo jauniausią sūnų Romano.

-- Nuo kada tu pamėgai valsus? -- paklausė jis žyposdamasis.

Jaunikaitis atsistojo ir pasiūlė palydėti tėvą iki automobiliu.

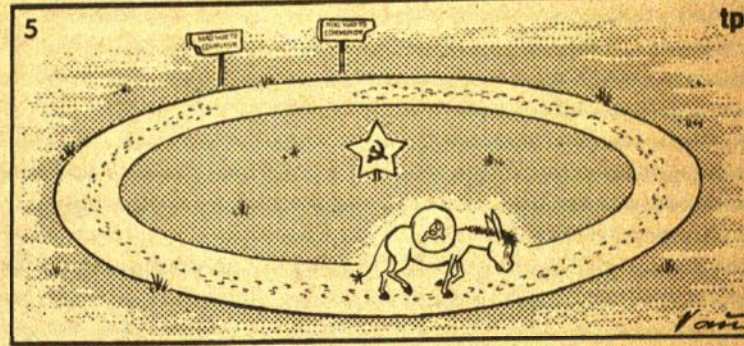
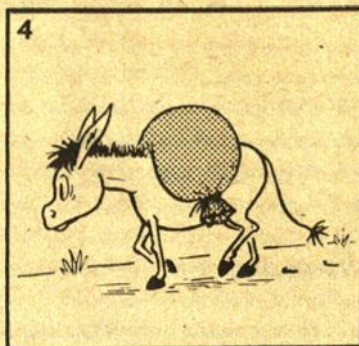
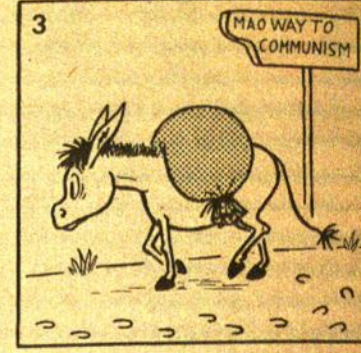
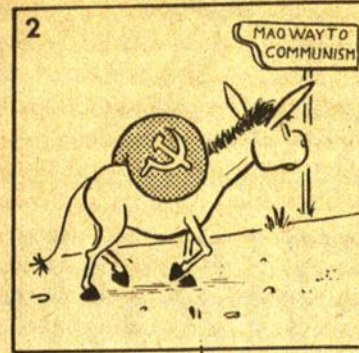
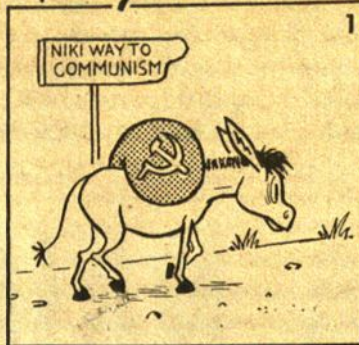
-- Ne, -- pasakė Mussolini, -- skambink toliau. Aš grįšiu už kelių dienų.

Donna Rachelė, Mussolinio žmona, jau laukė prie durų. Benito jai irgi pakartojo, kad grįšias už kelių dienų.

Kada jis pasirodė vilos perone, vokiečiai šoko prie automobilio ir motorai pradėjo ūžti. Lipdamas į automobilį Mussolini dar kartą atsisėdė ir, kaip pasakoją Rachelė, nostalgiku žvilgsniu apmetė vilą, sodą, savo kambario langą ir mėlyną blizgantį ežerą...

Kitame numeryje: AŠ PASITRAUKSIU SU JUODMARŠKINIAIS Į KALNUS...

Finky

Europa...

(Atkelta iš 1 psl.)

joje vogė anglis iš traukinių. Nuo to laiko vokiečių kalbos žodyne atsirado naujas žodis "fringsen" -- in der Not zur Selbsthilfe greifen": bėdoje pačiam pasigelbėti, nors tai ir prieštarauja įstatymams bei potvarkiams.

Kad visa tai supratus, reikia grįžti beveik šimtą metų atgal į pirmąjį Vatikano Suvažiavimą, kuris nutruko Garibaldi užėmus Romą ir tuo būdu likvidavus Bažnytinę Valstybę. (Ji vėl buvo atgaivinta miniatūriname pavidale, susitarus su Mussolini). Prieš šimtą metų popiežius Pijus IX, veikiamas politinių įvykių, kurie privėdė prie Vatikano valstybės likvidacijos, stengėsi ypatingai išskirti savo autoritetą ir tam pritarė dauguma vyskupų. Tada buvo nutarta, kad popiežius turi aukščiausią jurisdikciją visoje Bažnyčioje ir tam tikrais atvejais, kalbėdamas ex officio, yra neklaidingas.

Šita dogma susilaukė nemažos opozicijos iš Vokietijos vyskupų. Garsus Mainzo vyskupas Wilhelm Emmanuel Freiherr von Ketteler (1811-1877), laikomas Bažnyčios socialinio mokslo pradininku, net puolė ant kelių prieš Pijų IX ir prašė: "Gerasis Tėve, gelbėk mus ir gelbėk Dievo vaikus". Tačiau popiežius pasirodė esąs neperkalbamas. Nieko nepadėjo ir demonstratyvus Vokietijos vyskupų pasiūlymas iš Suvažiavimo. Dogma buvo priimta. Idomu, kad ir žinomas anglų konvertitas į katalikų tikėjimą, vėlesnis kardinolas John Henry Newman, buvo priešingas tos dogmos paskelbimui. Ne iš esmės, bet dėl jos paskelbimui pasirinkto laiko ir būdo.

Atrodo, kad jis, kaip ir vokiečių vyskupai, kurie gyveno negrynai katalikiškoje šalyje tokį popiežiaus autoritetą išskėlimą laikė nepageidaujamu santykiuose su ne katalikais. Iš tikro "geležinis kancleris" Bismarckas netrukus panoro susidariusią situaciją išnaudoti savo naudai. Jis paskelbė katalikų vyskupus popiežiaus "valdininkais" ir pradėjo savo garsų "kulturkampfą", kuris pasibaigė tik sekančio popiežiaus Leono XIII laikais.

Grįžtant į mūsų laikus, reikia pastebėti, kad dalies popiežiaus autoriteto perleidimas Visuotiniam Suvažiavimui ir praplėtimas vyskupų teisių yra būtina politinė sąlyga katalikybės plėtimuisi naujose valstybėse ir sovietų bloke, kur dabar katalikai, ypač kunigai, laikomi užsienio agentais.

Popiežiaus autoriteto sustiprinimas ilgainiui privėdė prie Vatikano biurokratijos įtakos padidėjimo, kas dažnai privėdė prie skaudžių nesusipratimų, nes pvz. Italijoje atrodo vienaip, o anglosaksų kultūros įtakos šalyse visai kitaip. Dabar iš daugumos Suvažiavimo dalyvių nuotauku atrodo, kad Katalikų Bažnyčia pasuks kiek liberališkesnį keliu, kas šalia gerų pusių, be abejo, sukelia ir tam tikrų pavojų. Šiaip ar taip, atrodo, kad mūsų laikais vis daugiau ir daugiau pritarimo susilaukia kardinolas Newmanas senas teigimas:

"Gyventi reiškia keistis. Būti tobulu reiškia dažnai pasikeisti".

Bet tuo tarpu, kai Vakaruose visi nori keistis, Bulgarijos sostinėje Sofijoje buvo svarstoma

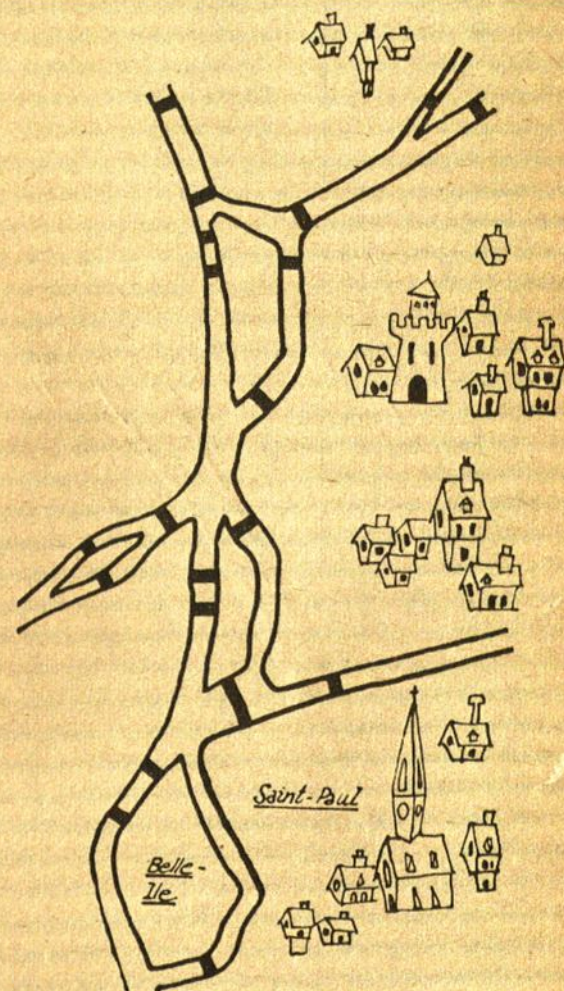
buv. Bulgarijos atstovo Jungtinėse Tautose Assen Georgievo byla, sukurta visai pagal dar Stalino laikų bylą modelį. Georgievas prisipažino šnipinėjęs amerikiečiams ir reikalavo sau didžiausios bausmės. Tai įspėjimas visiems sovietų tiesioginiams ar netiesioginiams pavaldiniams laikytis tvarkos ir... nesikeisti. Bet jei gyventi reiškia keistis, 1964 metai turėtų atsakyti į klausimą, kiek ilgiai egzistuoti gali... mirusieji? Bijau, kad galima ausilaukti netikėtumų.

■ ANGLIJA SUSTIPRINO savo bazes Kipro saloje, kurios liki-

mas, kaip nepriklausomos valstybės, priklauso nuo tolimesnės graikų ir turkų vyriausybės laikysenos. Kipro prezidentas arkivyskupas Makarios buvo paskelbęs negaliojančiomis sutartis, su darytas tarp Anglijos, Graikijos Turkijos ir Kipro vyriausybių, garantuojant Kipro nepriklausomybę. Tačiau paskutiniu momentu jis pareiškė, kad tos sutartys šiuo metu dar galiojančios.

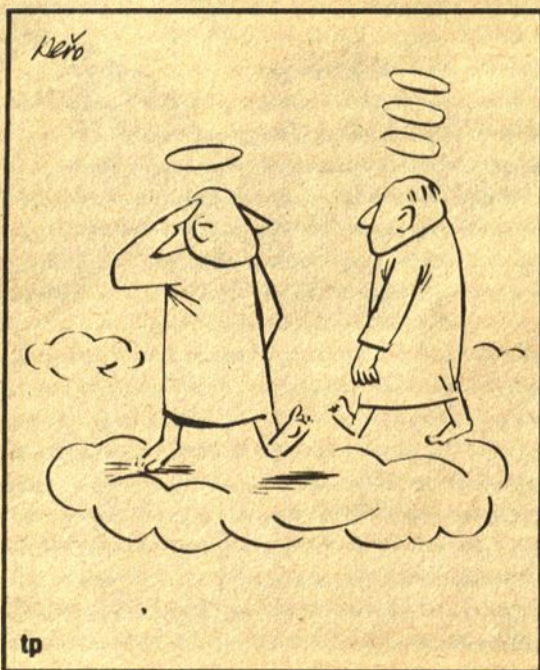
Būtų tragedija, jei dėl Kipro padėtis dar labiau įsitemptų tarp Graikijos ir Turkijos, Nato narių, Kipro nepriklausomybę ginant Anglijos kariuomenei.

Kaip pereiti visus tiltus?

Kaip patekti iš Saint-Paul miestelio į Belle-Ille salą, pereinant visus tiltus tik vieną kartą?

ŠYPSENOS * ŠYPSENOS * ŠYPSENOS

Be žodžių...

-- Tu esi kelių namų savininkas, kodėl gi negyveni viename jų?

-- Aš nevaliu, nes nuoma per daug aukšta.

-- Ką turi daryti žmogus, kuris vaikšto nešvariuose marškinuose be sagų?

-- Nežinau...

-- Jis turėtų apsivesti arba persiskirti!

TELŠIUOSE batusiuvys Balsys, žinomas visiems kaip senas komunistas, buvo paskirtas rajono sekretoriumi. Pirmame mitinge jis bandė darbininkams išaiškinti "kapitalizmo" ir "materializmo" sąvokas.

-- Kapitalizmas yra, kai darbininkai neturi jokio kapitalo. Materializmas yra... -- ir jis užsikirto nebežinodamas ką pasakyti. Tuo metu iš salės galo atsiliepė vienas darbininkas:

-- ...kai darbininkai neturi materialio!...

DIRVA

THE LITHUANIAN
NATIONAL NEWSPAPER

6907 Superior Avenue, Cleveland, Ohio. 44103.
Telephone: 431-6344

Second-Class Postage paid at Cleveland, Ohio.

Published every Mon., Wed., and Fri. except in case of
Holidays by American Lithuanian Press Radio Ass'n
VILTIS, Inc. (Non-profit).

Subscription per year \$11.00. Single copy 10 cents.

Editor-in-chief Jonas Čiuberkis.

Prenumerata metams \$11.00, pusei metų \$6.00. Dirva išeina:
pirmadieniais, trečiadieniais ir penktadieniais,
išskyrus šventes.

Redaguoja:

Jonas Čiuberkis, Vytautas Gedgaudas ir Jonas P. Palukaitis.

Redakcinė kolegija: P. Bastys, E. Čekienė, A. Laikūnas,
R. Mieželis, V. Rastenis ir St. Santvaras.

DAR VIENĄ METŲ SLENKSTĮ PERŽENGUS

Būdinga, kad ne tik ekonominiame gyvenime, bet ir laikraščiuose matome kažką panašaus į įvykių suvestinę ir bandymus daryti išvadas ir spėjolius ateičiai. Tai lyg ir tradicija, ir įsipareigojimas kalendorinius metus užbaigus ir naujus pradėjus. O tikrumoje, bent laikraščio suvestinė, yra ne kas kita, kaip kitas eilinis straipsnis.

Tiesa, kad spauda, savo visumoje, yra vienu iš svarbiausių civilizacijos gyvenimo įrašų ir išradimų. Neveltui čia Amerikoje ruošiamasi švęsti Tarptautinę Spaudos Savaitę. Tai kartu prisiminimas Gutenbergo nuopelnų spaudos meno ir spaudos įtakos išsivystymui civilizacijoje pasaulyje.

Šiandien į spaudą, kaip ir į kiekvieną prekę, dažnai žiūrima iš kasdieniško nuotaukio taško. O tikrumoje, spausdinto žodžio technika, jo nešamas vaisingas žinios, laikraščiais, žurnalais, biuleteniais ir t.t. žmonijos gyvenimui turi neįkainojamą reikšmę. Daug kur bandoma įtaigoti, jos spauda yra net mūsų civilizacijos širdis.

Nėra abejonės, kad šių laikų moralinėse žmogaus gyvenimo sankryžose spauda gali būti ir kenkėju. Nes gi į spausdintą žodį įsiskverbturi galimybių fanatikai ir juokdariai, bejausmiai ir ištižėliai, kietakakčiai ir siauražiūriai. Tai kartu blogai ir ne taip blogai. Nes tuo būdu žmogaus protas ir sąmonė priversta pasidaryti, kad atskyrus pelus nuo grūdų. Ir toje atrankoje savaime atsiranda vienokios ar kitokios spaudos balansai.

Maža iliustracija, kur kertasi mums taip įdomios ir be galo svarbios pažiūros, kurių vystumui ir įtakai spauda tikrai turi begalinę reikšmę.

Štai, per spaudą, senatorius S. Thurmond skelbia, kad "komunistui individo gyvenimas neturi vertės dėl to, kad rikiuojamoji visuomenė sudaro pagrindą. Tuo tarpu amerikiečiui, gerbiančiam laisvę ir individo teises, gyvenimas yra brangus netgi ten, kur egzistuoja gilūs politinių pažiūrų skirtumai. Amerikietiškoje sistemoje tie skirtumai išsprendžiami balsavimo kortele. Komunistinėje sistemoje ideologiniai skirtumai išsprendžiami kraujo pilvė, tiek individualių tiek kolektyvinių. Tai viena iš daugelio priežasčių, kodėl nepriimtina toleruoti komunistinės ideologijos, ypačiai gi savųjų tarpe."

Tuo tarpu įtakingas amerikiečių spaudos veteranas ir plačiai skaitomas ir sekamas kolumnistas W. Lippmanas į besikeičiantį pasaulį žiūri kiek kitaip.

Jis rašo: "Būdami 1960-siuose privalome patikrinti savo galvose, nebent paliktume nepatikrinę pokario įvykius. Pagrindinė 1940 m. tema buvo Amerikos intervencija, kad išgelbėtų Europos civilizaciją nuo sunaikinimo. Pagrindinė 1950 m. tema buvo Vakarų pasaulio konsolidacija prieš gresiantį revoliucinį komunizmą. Gi pagrindinė šio dešimtmečio tema, kaip žinome, yra ta, kad išeiname iš dviejų galybių pasaulio ir įžengiamo į tą, kuriame tenka sutikti su daugeliu galybių."

Tikėjimas ne į savo galybę ir savąją misiją, bet pripažinimas ir ardomųjų galių skelbimas spaudoje, bet tai nereiškia visuotinio sutikimo, tai nereiškia tikrosios įvykių suvestinės. Tai mintys apsisprendimui ir išvadoms.

Dar 1961 m. J.F. Kennedy vienoje savo kalbų ragino skirti reikšmę nuo iliuzijų, ilgų distancijų galvosena nuo laikinumo, svarius dalykus nuo bereikšmių. Ir taip, kaip pasaulio įvykių raidoje, taip ir mūsų gyvenime, kreipkime dėmesį į gyvenimiškuosius mūsų uždavinius, paremtus ne iliuzijomis, o realiomis mūsų pajėgumais ir išvermės galiomis. Mūsų idėjos yra kilnios. Jos turi būti lydimos kilnių darbų. Mūsų siekliai yra šventi tautai, lydekime juos verta rimtimi. Svarius dalykus atskyrę nuo bereikšmių ir išsivadavę nuo skaudinančio mus susmulkėjimo, sulauksime kitais metais palankesnės metinės suvestinės.

(J.Č.)

PASIAIŠKINANT IR
PATIKSLINANT

Dirva savo spaudos apžvalgoje (XII.20 Nr. 145) paminė Pasaulyje Lietuvis 2 numerį. Toks dėmesio atkreipimas yra malonus, ir už tai laikraščio esame dėkingi. Gaila, kad Dirvos pastabose neviskas tikslas.

Vienoje vietoje ten sakoma: "Turinyje gi sutelkta įvairių kraštų bendruomenių pranešimai Seimui, įvykusiame Toronte" (iš to taip pat pasidaryta ir išvada apie tokių pranešimų nereikalingumą biuleteny, nes netrukus pasirodysiančias PLB Seimo darbų leidinius).

Bet biuleteny iš tikrųjų nėra to, apie ką Dirvoje rašoma. Duodami ne seimo pranešimai, bet kalbama apie JAV LB Centro Valdybos lapkričio 13 ir 28 bendra-

raščius ir Kanados lietuvių mokytojų lapkričio 2-3 dienas. Čia biuletenis duoda tai, ko pageidauja pati Dirva: "aktualesnės ir pirmyn žvelgiančias idėjas bei sumanymus".

Šveicarijos LB pranešimo biuletenis negalėjo įdėti, nes tokio pranešimo PLB Seime nebuvo apskritai.

Australijos ir Vokietijos lietuvių bendruomenių teudodami ne patys pranešimai, tik jų santraukos (prie Australijos LB aiškiai ir pažymėta "išpranešimo"). Tokių santraukų reikia visų kraštų bendruomenių gyvenimo ir darbo vaizdo pilnumui.

Dirvai taip pat užkliuvo Pasaulyje Lietuvis iš įvairių mūsų laikraščių fnti atsiliepimai apie PLB Seimą: "Iš vieno laikraščio paėmus tik tai, kas buvo gero pasakytą, o iš kitų tik tai, kas nepatiko, jau nebesudaro to vaizdo, kurį pvz. Dirva su pradiniu komplimentu būtų užsitaravusi". Dėl to, jei jau nevengta biuleteny paminėti, kad Dirva nemaža vietos skyrė PLB Seimui garsinti ir vėliau į teigiamai lietuvių visuomenei pristatyti, "būtių buvę tiksliau tą pristatymą ir pacituoti, taip, kaip pasielgia

TYLUSIS LIETUVIŲ IŠEIVIJOS AMBASADORIUS

E. ČEKIENĖ

Kai paskambinau telefonu LNF vicepirmininkui Pranui Narvydui kviesdama į posėdį, gavau atsakymą: "Padėkite mane jau į lentyną, kaip tai padarė Brooklyn Lietuvių Tautininkų Klubas, suteikęs man garbės nario titulą".

Pranas Narvydas 1914 metais.

P. Narvydas susilaukė 76 metų amžiaus ir paskutiniu metu smarkiau susirgęs vis dar negali sustiprėti ir tęsti pamėgtą darbą tėvynės Lietuvos naudai, kurį pradėjo dar 1907-8 m. nuo pat atvykimo į šį kraštą, dalyvaudamas įvairiuose komitetuose, or-

ganizacijų valdybose, talkindamas žymesniems to meto lietuvių veikėjams, vėliau iš besikuriančios ant karo griuvėsių Lietuvos atvykstantiems delegatams.

Itin daug P. Narvydas yra pasidarbavęs Lietuvos misijos štabe New York, kurios pirmininku buvo adv. J. Vileišis, išd. dr. J. Žilins, ir J. Žadeikis, specialiai atvykę iš Lietuvos. Tos misijos pagrindinis tikslas buvo surinkti kuo daugiausia išsų besikuriančiai mūsų tėvynei ir buvo surinkta arti dviejų milijonų dolerių.

Jis dirbo daugelyje panašių komisijų, važinėjo po JAV rinkdamas pinigų, pats gausiai aukodamas ir niekuomet nei vienos organizacijos ar paskiro asmens nėra prašęs gražinti tautiniams reikalams išleistų pinigų ar bent jų dalies, nei pageidavęs reklaminės garbės ar asmeninės įtakos.

Lietuvišką darbą dirbdamas, - sako P. Narvydas, - turi daugiau progos krauti plytą prie plytos į Lietuvos nepriklausomybės atstatymą ir jos stiprinimą. Įtemptai laukdavome iš Lietuvos džiuginančių žinių, nuo kurių mūsų darbuotojų veidai švytėdavo, o kai ryte atėję tarnybon rasdavome apsiniaukusius veidus, tai reikšdavo, kad iš nakties jau gauta iš Lietuvos nemalonių žinių ir bijodavome išgirsti tikrovės.

Misijos darbai labai daug trukdė raudonųjų lietuvių laikraščiai, kurių pastangos pakenkti vistiek atsimušdavo į sieną, nes pinigai į misiją plaukė tūkstančiais kasdien.

P. Narvydas dirbo, materialiai rėmė, nes nuoširdžiai tikėjo tautine idėja, kurią pajuto dar Lietuvoje pas tetėną radęs iš 1884 metų po balkių pakistų vieną "Aušros" numerį ir "Aušros" kalendorių, o vėliau iš kaimyno gavęs ir pasiskaitęs S. Daukanto Lietuvos istoriją.

Dar piemeniu būdamas, - pasakoja Narvydas, - rastus dirvoje kažkokius pinigėlius siųsdavau dr. J. Basanavičiui į Bulgariją ir gautais iš jo laiškais didžiudavau.

Taip jame įsižiėbė meilė savam kraštui. Tas tautinis žiburėlis jame neprigėso per visą gyvenimą.

P. Narvydas dirbo ir vispusiškai rėmė visus naudingus Lietuvai darbus, bet arčiausiai širdies jam buvo tautinės minties idėja ir jai skyrė didžiausią savo gyvenimo dalį iki pat šių dienų.

Vieni su dėkingumu jį vertino, kiti be dėmesio jo parama bei talka pasinaudodavo. Į klausimą, už kokius nuopelnus jis yra Korp! Neo-Lithuania mecenatu, P. Narvydas atsakė:

-Dirbdamas Lietuvos Misijos štabe New York, aš sužinojau, kad 1922 m. įsisteigė Studentų Tautininkų Korp! Neo-Lithuania ir jie nutarė siųsti savo atstovus į Ameriką, iš kurių parinko ir Vytautą Banaitį, turėjusį teta-

Julę Pranaitę Philadelphiaje, tuo laiku buvusią kun. A. Miluko leidžiamo laikraščio "Žvaigždė" redaktore.

Ji kreipėsi pagalbos į kun. Miluką, o šis visuose lietuvių reikaluose šaukdavosi į "Vienybės" redaktorių J.O. Širvydą, kuris pasikvietė mus ir sudarė me komitetą neolituanų atstovams priimti, globoti, sudaryti kelionios maršrutą ir vispusiškai jiems padėti. Tame komitete man teko sekretoriaus pareigos, kurias aš stengiausi galimai tinkamai atlikti.

Esu ir pats pagal išgales juos rėmęs. Jie, įvertindami mano pastangas, gal būt už tai 1927 m. ir atsiuntė diplomą, suteikiantį mecenato vardą.

Su J.O. Širvydu ilgai man teko bendradarbiauti, - kalbėjo Narvydas, - jį gerai pažinau, kaip didį patriotą lietuvi. Deja, nebetos idėjos skelbiamos dabartiniam Vienybės laikraštyje ir, jeitėvas gyvas būtų, tai sūnui Vytautui Širvydui dabar gerai kaili išvartoti.

P. Narvydas yra tartum gyvoji Brooklyn lietuvių enciklopedija. Brooklyn, kuriame kadaise buvo priskaičiuojama apie 30,000 lietuvių, tačiau aktyviai besirūpinančių Lietuvos reikalais buvo tik saujelė, o nežiūrint to, mūsų tautinis judėjimas virte virė, nebuvo savaitgalio be posėdžių, pasitarimų, susirinkimų ir į juos visi atvykdavome, - sako jis, - ir ne automobiliais, bet pėsti ar tramvajais.

Atsiradus naujai imigrantų bangai, Pranui Narvydui atsivėrė nauji veiklos ir pasiaukojimo horizontai. Jis pats vienas yra išsiuntęs apie 200 siuntinių ir sudaręs affidavitus apie 10-čiai šeimų.

Du joniškėčiai dail. Adomas Varnas ir Pranas Narvydas, netikėtai susitikę viename pobūvyje.

Jei Jūs norite siųsti Jūsų pačių parinktus daiktus kaip dovanas į Lietuvą, arba užsakyti prekes, gaminamas USSR, kaip pav. automobilius, dviračius, siuvamas mašinas ir kt., kreipkitės į vieną seniausią veikiančių ir patikimiausių firmų, turinčių

30 METŲ PATYRIMĄ

Atvykite arba rašykite į mūsų centrinę įstaigą arba kurį nors skyrių didesniame mieste.

GLOBE PARCEL SERVICE, INC.
716 WALNUT STREET
PHILADELPHIA 6, PA.

WA 5-3455

AKIMIRKOS

Bronys Raila

Naujų Metų pamokslas

Gal atleis man tie, kurie amerikiečių dienraščiuose skaito ne tik žinių, sporto ir skelbimų puslapius, bet kartais pasižiūri ir į gilesnės prasmės vadinamus sindikuotus straipsnius. Jiem nebus nieko nauja, ką čia norėčiau pakartoti. O norėjau, kaip dažnam atsiranda pagunda Naujų Metų proga, paminėti vieną pamokslą ir vieną asmenį, kurį mėgstu ir gerbiu, nors ne visada su kiekvienu jo tvirtinimu pilnai sutikdamas.

Tas žmogus yra labai jau senas losangelietis ir vadinasi Will Durant. Jis žinomas Amerikoje ir už jos ribų, kaip autorius daugelio tomų veikalo, vardu "Civilizacijos Istorija". Šių metų savaraktis, Associated Press užsakytas, šis istorikas parašė daugelyje Amerikos dienraščių jau išspausdintą straipsnį antrašte "Išsikalbėjimas".

Jo "Civilizacijos Istoriją" mėgdavau pavartyti ir su įdomumu tebelaukiu, kada pasirodys toliau rašomieji paskutiniai tomai. Will Durant stilius ir išmintis man daro gilesnį ir brandesnį įspūdį, negu išreklamuoto britų istoriko Arnold Toynbee dirbtinės ir įmantrios teorijos, beje, pastaraisiais laikais gerokai sumiglėjusios laisvųjų Vakarų ir bolševikinių Rytų konflikto temomis.

Tad tiem tautiečiam, kurie būtų minėtą straipsnį Amerikos dienraščiuose praleidę, norėčiau jo mintis čia sutraukti priminti su vienu kitu sava trigrašio įterpimu. Ši tema ir jos variacijos gal kiek praplėstų tradicinius mūsų "naujų metų apmąstymus", jeigu iš viso gero gyvenimo šampanas dar mum palieka keletą minučių pamąstyti.

Will Durant sakosi savo istorinių studijų kelyje dabar priėjęs paskutinius dešimtmečius prieš Didžiąją Prancūzų Revoliuciją, kada pirmiečiai sustiprino kovą už išsivadavimą iš senų tradicijų, sustingusių tikybių ir despotiškų valstybių. Žmonės tuomet pradėjo idealizuoti laisvę prieš tvarką, naują prieš seną, "genijų" prieš drausmę.

Ir kai tik jų sukilimai pasisekė, jie mėgino surašyti konstitucijas, kurios turėjo silpninti valstybę ir bažnyčias, o stiprinti individų teises. Prancūzijoje tatau iš pirmo bandymo nepavyko, bet Amerikoje Jeffersonas džiūgavo, jog čia turėsime valdžią, kuri tiek mažai tevaldys žmogų, kiek tik begalima.

Ir per visą 19-ąjį šimtmetį Anglijoje ir Amerikoje, gi Prancūzijoje po 1870 metų teisinės santvarkos tikslas buvo ypač saugoti pilietį nuo valdžios įstatymų sauvės, ginti jį nuo nepagrįsto suėmimo ar neteisingo pasmerkimo. Daugumas antrosios to šimtmečio pusės literatūros ir socialinės filosofijos veikalų vis kėlė balsą laisvės prieš autoritetą, vaiko prieš tėvą, mokinio prieš mokytoją, žmogaus prieš valstybę.

Ir Will Durant savo jaunystėje, putodamas genijaus kultu, sakosi karštai rėmęs aną individualistų sukilimą. Ir jis to per daug nesigailęs, nes jaunimo vaidmuo visada skirtas ginti laisvę

ir naujovėm, o senų - tvarkai ir tradicijom. Tačiau šiandien, kai sukilėlis jau peržengė 70 metų slenkstį, jis... pradeda statyti keistus klausimus.

Jam atrodo, kad ši laisvininkų kova jau laimėta, ir ji buvo laimėta per daug smarkiai, per visiškai. Ar mes dabar neįgijome per daug laisvės? Ar ne per ilgai pašiepėme autoritetą šeimose, drausmę auklėjime, taisykles mūsose, padorumą elgesyje, įstatymus valstybėje, jog visas tas išsilaisvinimas mus privedė arti suirutės šeimose ir mokyklose, dorovėje, menuose, idėjose ir valstybės valdyme?

Tapdami laisvi, mes užmiršome tokių pat laipsnių tapti protingais. Žmogžudį dabar kartais siūlome atleisti nuo kaltės ir bausmės tuo pagrindu, kad jis galėjęs būti "laikina pamišęs". Kiekvienam mažamečiui, jeigu tik jis sugriebia reikiamą dolerį, leidžiame laisvai pirkti pačias purviniausias knygas apie lytinis iškrypimus ir banditizmą, ar visai už dyką stebėti tokius pat paveiklus televizijoje, - ir tuo pačiu metu sielojamės, kad plinta nusiakaltimai, gausėja nelegali motinystė ir venerinės ligos jaunuo-
menėje...

Istorikas sutinka, kad tokie klausimai yra rūstūs ir sunki į juos griežtai atsakyti. Bausmių didumas juk nėra vienintelė garantija apsaugoti nuo nusikaltimų. Dar sunkiau rasti teisėją, kuris neginčijamai nuspręstų, kas teisinga ir klaidinga, padoru ir šlykštu, ir kur turi sustoti cenzūra, kai kartą ji buvo pradėta.

Jam aišku, kad dabartinės visuomenės moralinis kodeksas neišvengiamai turėjo keistis. Senasis daugiau derėjo žemės ūkio bendruomenei, kur vedybos buvo ankstyvos, vaikai reikėdė ūkinę naudą, šeima buvo ūkinės gamybos vienetas, ji lengvai buvo kaimynų matoma ir stebima, todėl daugiau rūpinosi savo geru vardu ir garbe. Bet miestų ir pramoninės visuomenėje patriarchališkos pažiūros į vedybas pasikeičia, vaikai dažnai būna nepageidaujama našta, gamybos vienetais tampa arba individai arba korporacija, šeimų ir asmenų tiek nebeveikia viešosios nuomonės kontrolė, nes jos ir jie čia tampa anonimais, masės numeriais...

Dideliame mieste žmogui daugiau progų "paslįsti" ir išvirkti, ir lengviau pasislėpti nuo viešumos. Sveikai kontroliuoti save ir šeimą čia pirmiausia tegali jis pats. Tai yra ir daugelio lietuvių drama, kai mūsų tautieties iš lietuviškos daugiau ar mažiau agrikultūrinės bendruomenės pateko Amerikoje į pramoninę visuomenę. Skaudžias to pasikeitimo pasėkas juto pirmieji emigrantai, ne mažiau apverktinų bėdų bei kvailysčių matome ir šiandien.

Bet nežinrint, kiek senieji patys yra klydę, nuodėmių turėję, kokie bebūtų pasiteisinimai ar abejonės, kiek kas mus apkalintų "konservatizmu" ar pasenusių tradicijų gynimu, Will Durant teranda vieną paaiškinimą: -- visi esame atsakingi, mūsų viešojo

nuomonė neša atsakomybę už nusikalstančią ir bailią tylą aki-
vaizdoje gausėjančių kriminalų, moralinės suirutės ir gero skonio žlugimo.

Savo rašinyje jis pamini eilę suirutės pavyzdžių iš komercijos, skelbimų, televizijos, Hollywoodo žvaigždžių divorsų, literatūros, tapybos meno, auklėjimo sričių. Pagaliau, jis protestuoja ir dėl ausis kurtinančios ir įžeidžiančios kakofoniškos muzikos, kurios turime klausytis su nuolankumu, nes kitaip modernistai mum pasakys, kad juk ir Beethoveną savo metu tradicininkai laikė įžeidžiančiu gerą skonių...

Ir jo atsakymas: nebetylėjime, drįskime, pasisakykime!

Mandagiai, bet viešai pasisakykime, kad nepritariame korupcijai politikos dalykuose, nesąžiningumui versluose, neišikimybėi vedybose, pornografijai literatūroje, šiurkštumui kalboje, chaosui muzikoje, beprasmiškumui menuose. Esą, atėjo laikas eiti į pagalbą partijai, kurios vardas yra Civilizacija...

Be abejo, visa tai ne kažin kaip naujos tiesos ir skamba ne kaip žinios apie parako išradimą. Aišku, jos ne blogesnės ir ne geresnės, kaip apie tai jau per daug šimtų, net tūkstančių metų skelbia įvairių religijų pamokslininkai Joyeux Noel švenčių progomis.

Nežinrint sparcios fizikos ir chemijos mokslų pažangos, surasti naujas moralines ir filosofines tiesas, matyt, nėra taip jau lengva. Pirmųjų pažanga tokia imponuojanti, kad antrosios beveik nebedrįsta tik žilom senobė besisakyti. Istorikas Durant ragina išdrįsti, bet ir pats tenkinasi tik gražiom, niekieno neginčijamom bendrybėm, o buliaus už ragų neima.

Atėjo laikas eiti į pagalbą Civilizacijos partijai? Žinoma, ir ne tik iš apačios, bet ir iš viršaus.

Nedaug tai partijai padėtų mūsų nepritarimas korupcijai vidaus politikos dalykuose, kai visi vadovai pakenčia ir net glosto patį didžiausią pasaulio politikoje korupcijos begemotą. Nesąžiningumas versluose yra menkinėkis prieš nesąžiningumą Jungtinių Tautų organizacijoje, kur šaukte atšaukiamos dar laukinės tautos, o burnos užčiauptos ir niekam nerūpi nelaisvės rėžiniai ant kaklo civilizuotom tautom Rusijos vergijoje. Neištikimybė vedybose būna žalinga keliems asmenim, bet neištikimybė teisei ir iškilmingiem savo įsipareigojimam išduoda milijoninių tautų laimę ir gerovę. Pornografija literatūroje yra tik pamaivyska idilija, palyginant su bolševikinių Rytų ir demokratinių Vakarų "dialogo" pornografija. Šiurkštumai atskiro žmogaus ar rašytojo kalboje būtų tik pramoga ausiai, palyginus su šiurkštumu likimo, kuris uždėtas šimtui milijonų civilizuotų europiečių tik dėka to, kad buvo ir tebėra pamaldžiai globojama bolševikinė korupcija, kilniuojų "taikos išsaugojimo" idealu glorifikuojamas teisės, teisingumo ir laisvės idealų begėdiškiausias išniekinimas.

J. Račkaus kūrinys "Vertikalinė kompozicija", su kitais darbais yra išstatytas parodoje, atidarojamoje šį šeštadienį, sausio 4 d. Čiurlionio galerijoje Chicagoje.

P. Petručio nuotrauka

'ALEKSANDRYNAS' GYDYTOJAMS

Ohio Lietuvių Gydytojų Draugija netik profesinė organizacija, bet jai taip pat rūpi ir kultūrinis išsivijimas lietuvių gyvenimas. Suprantama, jos nariai patys kultūrinių vertybių nekuria, bet šitą kūrybą reikšmingai paremia. Tai matėme iš Liet. Bendruomenės Clevelando I-os apylinkės gruodžio 21 surengto kultūrinio subatvakario, kurio metu buvo įteiktas "Aleksandryno" II-asis tomas Ohio Lietuvių Gydytojų Draugijos dabartiniam ir buvusiems pirmininkams -- dr. VL Ramanauskui, dr. D. Degesui, dr. H. Brazaičiui ir dr. J. Stan-
kaičiui.

Knygas įteikdamas, JAV LB Tarybos Prezidiumo pirmininkas ir PLB Valdybos vicepirmininkas

ST. BARZDUKAS SAKĖ:

Taisyklė laikome faktą, kad didžiausias kultūrinės vertybės tauta susikuria savo žemėj. Apie išsivijimą paprastai gi linkstama sakyti Joseph de Maistre žodžiais -- išvykėliai nieko negali ir nieko nereiškia -- "l'emigration ne peut rien et ne vaut rien". Toks pasmerkimas, kaip kad ir patys matome, didelė dalimi teisingas, nes svetima gamtinė ir kultūrinė ap-

LB I apylinkės Clevelande suruoštų iškilmių prezidiumas. Iš kairės: Eidimtas, Barzdukas, dr. Razma, dr. Nasvytis, kalba I. Stasaitė, Žilionytė, Šenbergas ir Karpis.

V. Plidžinsko nuotrauka

Tinkami rūbai duoda gerą savijautą

DĖMESIO

Pas mus Jūs rasite vyrų pasaulį! -- Mes aprėngsime Jus nuo galvos iki kojų. Puikiausias pasirinkimas geriausių gaminių vyrų aprangai.

BOTANY „500“ kostiumai ir paltai.
MANHATTAN marškiniai.
LEE ir DISNEY skrybelės.
Krautuveje Jūs laukiami kasdien.
o sekmadieniais
nuo 10 iki 4 val.

H. Seigan

VYRIŠKŲ RŪBŲ IR BATŲ KRAUTUVĖ

4630-32 S. Ashland Ave., Chicago 9, Ill. Telef. YA 7-1272

Čia gausite geras prekes pigesne kaina ir ilgesniam išsimokėjimui be nuosimčių!

Mandagus patarnavimas lietuvių kalboje.

DABAR ...

4%

Society NATIONAL BANK

BANKAS PILNAM PATARNAVIMUI

MEMBER FEDERAL DEPOSIT INSURANCE CORPORATION

Sutaupos įneštos iki

SAUSIO 10 D. teiks pa-

lūkanas nuo SAUSIO 1 D.

po 4% jei įnešit metams

- 3½% jei trumpiau negu

metams, arba mažiau

kaip metų ketvirčiui.

Kalėdos Vasario 16 Gimnazijoje

Gruodžio 13-jį buvo ypatinga diena Vasario 16 gimnazijoje. Į tuos rūmus su bokštu skubėjo ne tik lietuviai iš kitų vietų, bet ir vietos ir netolimo Schwetzingeno JAV kariuomenės atstovai, palai-ką artimus ryšius su lietuvių darbo kuopa 8591. Rengiama Kalėdų Eglutė jau virto tradicine švente. Dabar ji buvo surengta 9 kartą iš eilės.

Ypatingai sveikintini mok. Skė-rio dėka palaikomi gyvi ryšiai su vietos visuomene ir aplinkinių miestų, net ir didmiesčio Mannheimo bei Heidelbergo, spauda.

Kalėdų Eglutė tenka laikyti ypatingai pavykusia. Kad vaidinimas, choro giesmės, deklamacijos su-žavėjo ne tik lietuvių, bet ir vo-kiečius su JAV kariais, tai visų nuopelnas -- mažiukais pirmo-kais pradedant ir Gimnazijos di-rektorių baigiant. Direkt. kun. Br. Liubinas jau antri metai iš eilės paruošia vaidinimą ar mon-tažą. Šiais metais jis parashė vai-dinimą "Kalėdos svetur".

Čia stengiasi pavaizduoti kalė-dinę nuotaiką gyvenant svetur, Kučių papročius, giesmes, dai-nas. Vienas pagrindinių vaidini-mo motyvų -- parodyti, kad sve-tur šeimos augina jaunimą lie-tuviškoje dvasioje -- o viena mergaičių, besimokanti Vasario 16 gimnazijoje, dar pademonstruo-ja, kaip ji puikiai kalba lietuviš-ka.

Improvizuotoje scenoje dūmo-kiniai, Starukas ir Maščinskas, pradėję toje gimnazijoje mokytis dar nekalbėję lietuviškai, o dabar

V. ALSEIKA

jau pasirodo kalėdiniame vaidini-me. Reikėjo stebėtis, kad vos po šešių repeticijų moksleiviai lais-vai vaidino, laisvai jautėsi sce-noje. Net ir svetimtaučiai žavė-

rengtomis giesmėmis pasirodė mok. K. Motgabio vadovaujamas gimnazijos choras, net trimis kalbomis (ir koku puikiu akcen-tu!). Deklamavo įvairiausių kla-sių mokiniai -- lietuviškai, vo-kiškai ir angliškai.

Tėvas A. Bernatonis uždega gimnazijos kalėdinę eglutę talkinamas klebono Muenck ir amerikiečių karo kapeliono Di Benedetto.

josi pirmųjų seserų Subačiūčių deklamacijomis ir kitų vaidyta. Pažymėtina motinos vaidmeny Regina Tamošaitytė ir senelės -- Birutė Girdvainytė (6 ir 8 kl. mo-kinės). Vaidinimą režisavo gim-nazijos taut. šoklių grupės vadovė Eliza Tamošaitienė, o dekoraci-jas paruošė dail. A. Krivickas. "Kalėdos svetur" jaudino visus lietuvių, juos nukėlė ir į Lietu-vą, bet nemažiau žavėjosi ir vo-kiečiai su amerikiečiais. Heidel-bergo dienraštis Rhein-Neckar Zeitung net trijų skilčių straips-nyje apie "Kalėdas svetur" pažy-mėjo: retai kada kalėdinis vaidi-nimas reporteriui padaręs tokį įspūdį, kaip lietuvių moksleivių parodyti kalėdiniai papročiai.

Po vaidinimo sekė kita meninė dalis -- čia su keliomis, gerai pa-

Pagerbti prezidentai, primini-tos žmonijos nelaimės, svetim-taučiai sveikino gimnaziją. Ilges-nę kalbą vokiškai pasakė mok. Fr. Skėrys. Jis priminė 1963 me-tais žmoniją ištikusias nelaimes, prez. Kennedy tragišką žuvimą ir priminė, kad ir Gimnazija yra pa-gerbusi žuvusį prezidentą. Visi atsistojimu pagerbė neseniai mi-rusį Vak. Vokietijos prezidentą Heussą.

Gimnaziją nuoširdžiai pasvei-kino ir dėkojo už Kalėdų Eglutės surengimą jau senesni lietuviško židinio bičiuliai, aplinkinių para-pijų dvasininkai ir vokiečių "Ly-ons" klubo Bensheim pirm. pulk. Schmitt. Labai šiltai ir dvejomis kalbomis kalėdinės nuotaikos kalbą pasakė lietuvių mokslei-vius -- evangelikus dvasiniai aptar-

Vasario 16 Gimnazijos direktorius kun. Br. Liubinas įteikia premijas geriausiems liuanistams gimnazijoje. Nuotraukoje jis sveikina R. Tamošaitytę. Šalia stovi A. Šmitas ir dalis choristų.

naujas kun. Urdzė. Amerikiečių kariuomenės dalinį Schwetzinge-atstovavę armijos kapelio-nai: Gundersen (liuteronų) ir Di Benedetto (katalikų) pasveikinę lietuvių, dar įteikė ir daugiau kaip 1200 DM čekį gimnazijai paremti -- pinigai rinkliavos bū-du buvo suaukoti amerikiečių da-linų. Kalėdų Eglutei (ir drauge gimnazijai) iš viso buvo gauta per 4,000 DM. (per 1,000 dol.) aukų, atskaičius išlaidas Eglutei, Gim-nazijos reikalams dar liko apie 3,000 DM. Aukų tikslą savo pa-dėkos žodyje pabrėžė direkt. kun. Br. Liubinas.

Eglutės proga knygomis buvo apdovanoti -- abu šeštosios kl. mokiniai: Regina Tamošaitytė ir Andrius Šmitas. Pagaliau, Eg-lutės iškilinėms besibaigiant, Ka-lėdų Senis (šį kartą be kalėdinių rūbų) kun. Ribaubinas išdalino gausias dovanas visiems moks-leiviams bei mokytojams. Dar tą pačią naktį ir kitos dienos ry-tą moksleiviai skubėjo atostogų pas savo tėvus. Traukiniai juos vežė į tolimą Hamburgą ir į Ol-denburgą, Schwetzingeną, Frank-furtą ir kitus Vokietijos kampus. O sausio pradžioje -- vėl moks-las ir kasdieniniai rūpesčiai.

Iš vaidinimo gimnazijoje "Kučios svetur". Senelė (Birutė Girdvainytė) aiškina amūkams (Aldonai ir Loretai Subačiūtėms) Kalėdų prasmę.

Grupė gimnazijos mokinių suvaidinusių kalėdinius papročius. Ant žemės sėdi: A. Gumuliauskaitė, A. Subačiūtė, I. Steinbachaitė ir V. Plučaitė, Deklamuoja L. Subačiūtė. Sėdi: E. Maščinskas, A. Glem-zaitė, R. Tamošaitytė ir A. Jánulytė.

Malonių metu... kiekvienu metu... skanus trigubai dengtas sumuštinis... šaltas stiklas Stroh's alaus. Ra-gauk, ką ugnimi darytas alus teikia skonui. Joks kitas alus nebus toks lengvas ar toks gaivinas. Gėrėkis Stroh's švelnumu, vieninteliu Amerikoj ant ugnies daromu alumi.

THE STROH BREWERY COMPANY, DETROIT 26, MICHIGAN

PREMIUM QUALITY ALWAYS... POPULAR PRICES EVERYWHERE

Mutual Federal Bendrovės rekordas

MOKAME
4 1/2 %

metinį dividendą už visas taupymo sąs-kaitas.

- Įsteigta Chicagoje 1905 metais.
- Nuo 1905 metų pergyvenom karus, ekonomines depresijas, panikas ir krizes, tačiau visiems savo taupytojams išmokėjom kiekvieną sutaupytą dolerį.
- Jūsų pinigus galima perkelti iš kitur, jei atnešite savo banko knygutę.
- Pinigų taupymui nereikia važinėti, juos galite atsiųsti paštu, nes mes apmokame visas pašto persiuntimo išlaidas.

MUTUAL FEDERAL SAVINGS
and Loan Association

Chartered and Supervised by the United States Government

2202 W. CERMAK ROAD -- CHICAGO 8, ILL.

Phone: Virginia 7-7747

John J. Kazanaukas, Pres.

KALBOS KERTELĖ

STEPAS VYKINTAS

"I SAULĖTEKĮ" ROMANO KALBA

ALė Rūta - Nakaitė - Arbienė yra populiari tremties rašytoja. Ypatingai ji yra iškilusi savo beletristika. Jos apysakos ir romanai, be abejonės, mūsų literatūroje užims svarbią vietą. Tačiau šį kartą rašytoją drįstame vertinti ne literatūrinio, bet kalbinio požiūriu. Ir teliesime jos romano "I saulėtekį" kalbą.

Pirmiausia tenka pabrėžti, kad ALė Rūta yra Vaižganto žemės duklė. Ji, matyt, iš tėvų paveldėjo vaizgantiškus bruožus: aukštųjų žmonių kalbos meilę, jų kalbinius lobius ir kūrybingumą. Pažymėkime dar jos literatūrinį kalbinį ir intelektualinį pasiruošimą Kauno, Vilniaus ir Vienos universitetuose, ir suprasime jos pastangas būti savaiminga ir kūrybinga rašytoja. Ji žino, kad rašytojo menas yra kartu ir kalbos menas.

ALė Rūta ypatinai mėgsta vaizdingumą. Vaizdams paryškinti ji vartoja gausybę retai vartojamų veiksmažodžių. Šit "I saulėtekį" pavyzdžiai: SUBUBĖJO senė Ligita, KRETĖDAMA galva ir LIULĖDAMA visu kūnu, (30 psl.) Tuo laiku ATSTYPSĖJO į sodą Gedrūnė, (69 psl.) Neužsidengdama veido, ašarų nesišluostydama, NEGAIKŠČIODAMA, (103 psl.) Baltrus STYPLINA per kiemą, (128 psl.) Ir kodėl, kaip kvailys, ATGOGLINO čia, užuot namie sėdėjęs ir dirbęs? (136 psl.) Nevienam DRĪUKTELEJO seilė, (154 psl.) Tuoj PRIKURNIAVO Ungys artyn (159 psl.) Baltrus jau kurį laiką MAKLINĖJA, (183 psl.) Ko čia KIURKSAI? (185 psl.) Dabar gyvenamoji ji troba KEPSOJO čia pat... (270 psl.) Čia mes girdime, kaip Ligita bamba, matoma, kaip jos galva kreta, kaip jos kūnas siūbuoja. Grožimės, kaip Gedrūnė atstypsi į sodą, it gandras. Kiekvienas šių sakinių veiksmažodis mums sukelia plastinius vaizdus ar akustinius garsus.

Rašytoja šiame romane vartoja ir nemaža negirdėtų daiktavardžių, pvz.: turiu ŠUNBULIO šaknų (33 psl.), SLOGUTĖS (41 psl.). Ypač ji mėgsta aukštaitiškas mažiųjų daiktavardžių ir būd-

vardžių formas: RAGANIŪKŠTĖ, NAMELIOKAS, MAŽUČIUTĖS, MAŽILYTĖS etc. Ji gabiai panaudoja ir retas būdvardines formas, pvz.: takelis nuo skardžiaus leidosi į upę, prie vandenstėsdamasis PURTNIOJE (purioje) žolėje. (11 psl.) Pro krūmus ir pro RETUOKŠNIUS laibus berželius jau matėsi Almonės kaimas. (14 psl.) Rūmai... šauniai laikė rausvą PLYTELINĘ galvą. (116 psl.) PERKŪNINGAS lietus... (128 psl.) POTINGINIAI IR PUSVEPLIAI vaikai... (119 psl.) Kai kurių šių žodžių nėra ir "Dabartinės lietuvių kalbos žodyne". Taigi, ALė Rūta "I saulėtekį" praturtina mūsų kalbą aukštaitiškų tarmės žodyno lobiais.

Džiaugdamiesi rašytojos kalbiniu uoslumu, išradingumu, negalime nutylėti jos kalbos ir skyrybos klaidų. Rašytoja, kaip ir daugelis aukštaitiškų, yra gerokai užsikrėtusi slavine įtaka. Pvz.: PLETKININKĖ (15 psl.), LELI-JAVI (29 psl.), TYKIAI (76 psl.), PAVYDNIKAS (166 psl.), ĮSITĖMIJO (233 psl.), VAGILKA (279 psl.) yra arba iš slavų kalbų patekę į lietuvių kalbą, arba jie yra įgiję slavines priesagas. Todėl rašytojai ateityje vietoje šių žodžių patartina vartoti: LIEŽUVAUTOJA, LIEŽUVININKĖ, LELIJINIAI, TYLIAI, PAVYDUOLIS, PAVYDŪNAS, ISIDEMĖJO, VAGILĖ, VAGIŠĖ. Juk kartą mes turime atsikratyti slavų kalbinio mėslo!

Nors ALė Rūta "I saulėtekį" yra sukūrusi daug pavyzdinių sakinių sintaksės požirius, tačiau vietomis ji nesusiūta skyryboje. Pvz.: "Galėjo Gedrūnei įkalbėti tiesą: kad ši atrodė biau-riai..." (70 psl.) Kodėl čia pažymėtas dvitaškis, taip ir neaiškiu. Yra ir daugiau romane tokių pažymėtų nepateisinamų skyrybos ženklų, ypač kabliataškių. Kartais, kur būtinai reikalingas skirtukas, rašytoja jo nežymi. Pvz.: Ir virėja ir kiti (81 psl.) Bet atsiduokim Dievo valiai ir tiek. Kada dvi vienodos sakinio dalys yra sujungtos tuo pačiu jungtuku, prieš antrąją yra žy-

Pirmieji įsigiję dail. Č. Janušo paveikslus Philadelphiaje suruoštoje parodoje. Iš kairės: Br. Buinys, dail. Č. Janušas, N. Mitalienė, T. Traunienė, V. Volertas, Č. Tamašauskas. V. Gruzdžio nuotrauka

JANUŠO PARODA PHILADELPHIJOJE

Philadelphijos lietuvių kolonijoje netrūksta dailės meną mėgstančių žmonių, kurie kartą nuo karto pasikviečia žymesnius mū-

simas kablelis. Kableliais taip pat išskiriame išvadiškai jungtuku ir sujungtas trumpas žodžių grupes, pvz.: Pasakysiu viską, ir tiek. Todėl ir po "Dievo valiai..." yra reikalingas kablelis. Tokių sintaksinių klaidų Rūtos romane yra apščiui.

Dar norėtusi atkreipti rašytojos dėmesį į pergausų nepilnųjų gramatikinių formų vartojimą. Tiesa, aukštaitiškias nepilnas formas labai mėgsta. Tačiau nevisuomet jos yra gražios ir skambios. Pvz.: "O prie upės, gilumoje pakriaušės, buvai suaugus, lyg Dievo ausyje." Sakinys daug gražiau skambėtų, jei būtų taip parašytas: "O prie upės pakriaušės gilumoje, buvai suaugus, lyg Dievo ausyje."

Rašytoja taip pat mėgsta aukštaitiškai vartoti sutrumpintą bendraties formą. Dialoguose ši forma galėtų būti vartojama, bet šiaip reikėtų jos vengti. Pilnosios gramatinės formos yra daug gražesnės, nekalbant jau apie taisyklingos kalbos poreikius.

Nors ALė Rūta ir puikiai valdo kalbą, tačiau patartina dar labiau jai susidomėti mūsų kalbos gramatikinių formų tikslu kūrimu ir sintaksės, ypač skiriamųjų ženklų taisyklėmis.

sų dailininkus ir vietoj visuomenėi surengia jų darbų parodas. Anksčiau tokių parodų čia turėjome: Juozo Bagdono, Adomo Galdiko, Jadvygos Paukštienės, o gruodžio 14 d. buvo surengta Česlovo Janušo paroda.

Prabėgo jau 30 metų, kai jis kuria paveikslus ir -- 25 metai nuo pirmosios jo kūrinių apžvalginės parodos, kurią suorganizavo Lietuvių Dailininkų Sąjunga Lietuvoje. Tada jo paveikslų įsigijo Čiurlionies Galerija, Vytauto Didžiojo Kultūros Muziejus, Ministerių Kabineto Rūmai, Karininkų Ramovė, Kūno Kultūros Rūmai ir kitos žymesnės įstaigos, o taip pat visa eilė žymesnių žmonių. Dailininkas Č. Janušas - realistas, kiekvienam suprantamas, jis teisybėje mato grožį ir jį tokią atskleidžia žiūrovui. Mėgiamiausia dailininko Č. Janušo kūrybos tema -- vandenys, jūra, žvejų laiveliai, Lietuvos peizažai ir k. jų vaizdavimams vienodai naudoja tiek aliejų ir akvarelę.

Dail. Č. Janušas savo kūrybos darbų JAV yra nemažai paskleidęs pas privačius pirkėjus New Yorke ir kitur, o neseniai New Yorke surengtoje katalikų dailininkų parodoje šv. Luko d-jos laimėjo pirmąją premiją už jūros paveikslą.

Surengtoje parodoje Philadelphiaje išstatė 77 paveikslus, jais pralenkdamas visas kitas čia turėtas parodas kūrinių gausumu ir jų pasirinkimu pirkėjų skoniui.

Dail. Č. Janušo teigimu, jis galįs tuo pat metu net tris sodrias parodas surengti, jei jau į turimus kvietimus būtų noras pajudėti. Iš to aišku, kad dail. Č. Janušas kruopščiai dirba ir savo kūriniams ryžtasi išeiti į platesnę lietuvių visuomenę. Linkėtina jam ko geriausio pasisekimo gražiai užsirekomenduojant mūsų visuomenei savo kūrybos vertingais darbais, o taip pat geistina, kad ir kitos lietuvių kolonijos pasektų philadelphiečių lietuvių pavyzdžiu -- sudarant progą jo kūrinius matyti.

Parodą suruošė ir globojo ALT Sąjungos Philadelphiajos skyrius. J. Bubelis

Dail. Č. Janušo kūrinių paroda Philadelphiaje susilaukė didelio lietuviškosios visuomenės susidomėjimo. Nuotraukoje dailininkas su keliais parodos lankytojais. Iš kairės: LB Kultūros Tarybos pirm. prof. J. Puzinas, dr. V. Maciūnas, ALT S-gos Philadelphiajos skyr. pirm. J. Česonis ir dail. Č. Janušas. V. Gruzdžio nuotrauka

SIUNTINIUS Į LIETUVĄ IR KITUS KRASTUS SIUNČIA

Licenzijuota lietuvių įmonė, registruota U. S. Department of Justice ir paskelbta U. S. Department of Commerce
Cosmos Parcel Express Corp.
3212 So. Halsted St., Chicago, Ill., 60608
Tel. CA 5-1864 ir WA 5-2737

IR
Marquette Gift Parcel Service
2439 W. 69 St., Chicago, Ill., 60629
Tel. WA 5-2737 ir 225-1864

Didelis pasirinkimas medžiagų ir visų kitų siuntiniams tinkamų prekių žemesnėmis negu kitur kainomis. Prieš sudarydami siuntinius, patikrinkite mūsų kainas. Įstaigos vedėjai: EDV. ŽUKAUSKAS IR VYT. ŽUKAUSKAS Abiejuose skyriuose galima užsakyti maisto siuntinius iš Danijos, taip pat akordeonus, siuvas ir rašomas mašinas iš Europos ir įvairias prekes, net šaldytuvus ir automobilius iš SSSR sandėlių.

VYRIŠKI RŪBAI

SIUVAMI PAGAL JŲSŲ FIGŪROS IŠMIERAS, PASIRINKTĄ MEDŽIAGĄ IR STILIŲ

• KOSTIUMAI • PALTAI
• FORMALŲS RŪBAI • UNIFORMOS
Darbas atliekamas geriausiose Amerikoje „SIMPSON“ kompanijos siuvyklose. Didelis pasirinkimas -- vietinių ir užsieninių medžiagų.

NAUJAUSI MADŲ ŽURNALAI

JONAS H. AKŠYS

6645 S. WINCHESTER AVE., CHICAGO 36, ILL.
Telefonas 925 - 5179

Sėstadieniais ir sekmadieniais nuo 9 val. ryto.
Kainos: Paltai nuo \$80 iki ... Kostiumai nuo \$85 iki ...

Kas tik turi gerą skonį
Viską perka pas Lieponį!

Lietuvių Prekybos Namai

FURNITURE CENTER, INC.

Vienintelė lietuvių prekybos įmonė Amerikoje, parduodanti importuotus ir vietos fabriku baldus, kilimus, namų įrengimus; televizijos ir Hi-Fidelity bei Stereo aparatus. Be to, parduvinėja baldus biznio įstaigoms, vasarvietėms, moteliams ir viešbučiams. Dovanai sudaromi specialistų dekoratorių planai.

FURNITURE CENTER, INC., ČIKAGOJE

6211 So. Western Ave., Marquette Parke
Tel. PROspect 8 - 5875

3207 So. Halsted St., Bridgeporte

Tel. VICTory 2-1226

Abi krautuvės atidarytos pirmą, ir ketvirtą, nuo 9 val. ryto iki 9 val. vakaro, kitomis dienomis nuo 9 val. ryto iki 6 val. vakaro. Sekmadieniais nuo 12 val. iki 5 val. atidaryta tik Marquette Parko krautuvė.

PETKUS
LAIDOJIMO ĮSTAIGA

MARQUETTE PARK CHICAGO
2533 W. 71 St. Tel. GR 6-2345-6

CICERO ILLINOIS
1410 S. 50 Ave., Tel. TO 3-2108-9

TRYs MODERNIOS KOPLYČIOS

Vaidas iš kultūrinės popietės, įvykusios B. ir V. Volertų rezidencijoje Cambridge, N.J., kur dalyvavo, apie 40 asmenų. Rašytojas Paulius Jurkus skaitė paskaitą "Lietuvių santykiai su menu". Popietę surengė LB Pietinė N.J. apylinkė. V. Gruzdžio nuotrauka

VIEŠĖDAMI CHICAGOJE PIRKITE NAUJOJE MODERNIOJE

PARAMA-

MAISTO IR LIKERIŲ KRAUTUVĖJE

2534 WEST 69th STREET. Telefonas: RE 7-3332

Savininkai: J. Janušaitis ir J. Mažeika

ČIA GERIMUS PIRKSITE TIKRAI PIGIAI! TIK KELETAS PAVYZDŽIŲ

1. STREGA — Liqueur, Import. from Italy... 5th \$5.75
2. KRON BRANNVIN AQUAVIT švediška... 5th \$3.98
3. NAPOLEON Vermouth, Import. from France... 5th \$1.19
4. Popular GERMAN VSOP Brand... 5th \$1.69
5. PORT. SOUTHERN, RHINE Wine... 5th \$.69

6. ST. REMY BRAND. Import. from France... 5th \$3.98
7. LIEBFRAUMILCH Wine... 5th \$.98
8. BORDEAUX Wine Red or White... 5th \$.98

Be to, didžiausias pasirinkimas importuotų maisto produktų iš viso pasaulio kraštų.

CLEVELANDE IR APYLINKĖSE

ORGANIZACIJŲ ATSTOVŲ PASITARIMAS

Sausio 5 d., tuoj po pamaldų, organizacijų atstovai prašomi atvykti į Lietuvos salę trumpam pasitarimui dėl Lietuvos Prezidento Antano Smetonos 20 METŲ MIRTIES sukakties paminėjimo.

Minėjimą rengia A.L. Tautinės Sąjungos 12-to skyriaus valdyba, kviesdama dalyvauti ir kitas organizacijas.

Minėjimas prasidės sekmadienį, sausio 12 d., 10 val. Naujos parapijos bažnyčioje, šeimos užsakytomis pamaldomis už a.a. Antano Smetonos vėlę.

Tuoj po pamaldų, dalyvaujančios organizacijos kartu su šeima vyks į Knollwood mauzoliejų.

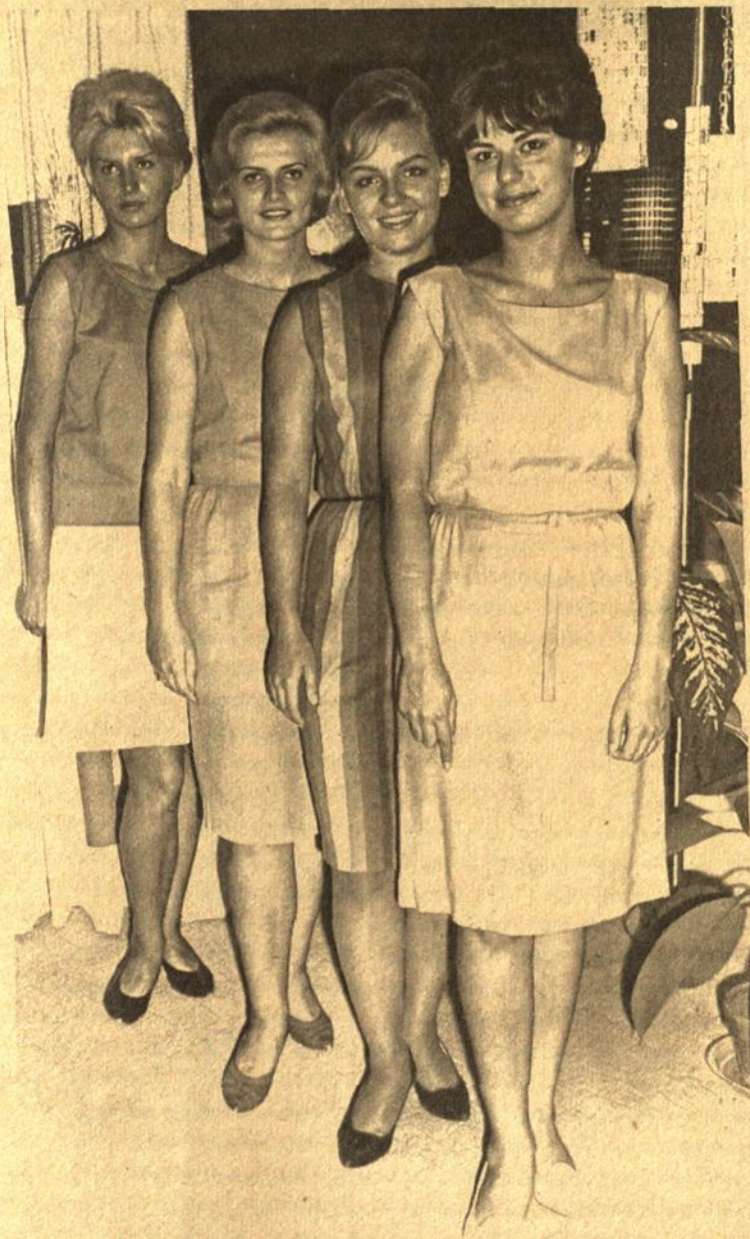
Viešas akademinis minėjimas įvyks sausio 12 d. po pietų Čiurlionio Ansamblio namuose. Visti kviečiami dalyvauti. Laikas bus paskelbtas Dirvoje.

Organizacijos kviečiamos dalyvauti su vėliavomis.

K.S. Karpus
ALTS 12 Sk. pirm.

Pirmą kartą Clevelande

Naujai perorganizuotas Neo-Lithuania orkestras, savo baze pasirinkęs Chicago, jau spėjęs labai gražiai pasirodyti įvairiuose didesniuose rengimuose ir baliuose, išplėstame ir papildytame sąstate pirmą kartą pasi-

Žada atvykti ir neolituanių kvartetas...

Pirmą kartą Clevelande gros padidintame sąstate neolituanių orkestras

GILŲ ĮSPŪDĮ PALIKĘS VAKARAS

rodys Clevelande per KORPI NEO-LITHUANIA METINĘ ŠVENTĘ - BALIŲ SAUSIO 11 D. Šv. Jurgio parapijos salėje.

Tą dieną, kaip ir kiekvienais metais, Clevelando akademinis jaunimas, priklausęs gausiam ir aktyviai besireiškiančiam neolituanių kolektyvui, ruošiasi ne tik iškilmingai atšvęsti savo metinę šventę, bet ir priimti Clevelando visuomenę jauniams ir kultūringam pobūviui.

Tikimasi, kad su orkestru atvyks ir studentų neolituanių kvartetas. Be to, laukiama atvykstant svečių iš Chicago ir kitų Korp! Neo-Lithuania skyrių.

Įėjimas į balių tik su pakvietimais. Prie įėjimo jokie bilietai nebus pardavinėjami. Pakvietimus dar galima užsisakyti -- pas Vacį Vinclovą -- tel. 261-1794, pas Vytautą Staškevičių -- tel. 486-4942 ir valdybos narius bei korporantus. Pageidaujama, kad svečiai jau iš anksto susigrupuotų stalais po 10 asm.

Vysk. Valančiaus Lituanistinės Mokyklos 1963 m. tradicinis Kalėdų vakaras tiek jauniems mokslėjams, tiek jų tėvams, mokytojams, talkininkams ir gausiai susirinkusiems svečiams leido išsinešti įspūdį, stiprinantį viltį ir teikiantį pasididžiavimą. Ypatingose sąlygose vykdomas lituanistinio auklėjimo darbas nėra nei lengvas nei dėkingas. Tačiau smagu, kada atsiranda progų tą darbą ir jo vaisius parodyti visuomenei, kartu įrodant, kad tai nėra saujelės optimistų ar šiaip sau entuziastų užsispyrimo reikalas, o rimtas ir kruopštus vykdymas tos lietuviybės išlaikymo misijos, apie kurią dažnai girdime patetiškai kalbant.

Vysk. Valančiaus lit. mokyklos Kalėdų eglutės vakaras nesiekė parodyti stebuklų. To niekas ir nereikalauja. Tačiau skoninga programa, ypatingu susiklausymu pravesta, leido scenoje jauniems pasirodyti jų laimėjimais lietuviškojo žodžio, dainos ir muzikos srityse.

Programa, svarbiausia, nebuvo ištęsta ir nepaskendo mokytojų "pasirodymuose", o buvo vientisa, daili vienos mokyklinės šeimos sceninė pynė. Tiek deklamacijos, tiek dainos ir vaidinimas sekė viens kitą ne varginančiai ir įpareigojančiai, bet su entuziazmu ir įsijautimu.

Šios mokyklos parengime iškeltas mokinių choro pasirodymas, kuris muz. A. Mikulskio vadovybėje rodo džiuginančių duomenų. Tai nebe unisonu "išspaudžiamos" dainelės, o jau daugiabalsio, muzikinio lavinimosi ir lietuviškos dainos pamėgimo apjungto jaunųjų choro pirmieji daigai.

Nuo mokyklos vadovybės ir mokytojų iki visų pasisekusio parengimo uolų ir nepailstančių talkininkų ir talkininkų su programos dalyviais itinai susidarė ilgokas sąrašas, kuriems tenka Clevelando visuomenės nuoširdi padėka. Visi jie atidavė savo duoklę ir visi jie kartu su savo darbo liudininkais tą vakarą pajuto, kad darbas ir rūpestis nebuvo beprasmiškas. Šioje lietuviško darbo srityje matyti džiugius rezultatus yra gražiausia dovana ir geriausias atpildas. Joks Kalėdų Senelis (ši vakarą P. Maželio asmeny) negalėtų atnešti lietuvių visuomenei įspūdingesnės ir gražesnės dovanos.

■ ŠV. KAZIMIERO LITUANISTINĖ MOKYKLA tradicinę mokinių Kalėdų eglutę rengia ši sekmadienį, sausio 5 d., 3 val. p.p. Naujosios parapijos salėje. Įdomioje programoje mokiniai parodys savo pažangą ir sugebėjimus, kad neapviltų Kalėdų se-

nelio, atvykstančio gausiomis dovanomis.

Bus suvaidintas Vacio Kavaliūno parašytas vaizdelis ir gražios dekoracijos primins paliktą Lietuvą.

Tėvų komitetas kviečia Clevelando lietuvių gausiai atsilankyti į parengimą, kur graži programa žavės jaunimą ir vyresniuosius ir prie puikiai paruoštų vaišių stalų bus galima atsigaivinti.

■ JURGIS BALTRUKONIS, žinomas Clevelando senosios kartos veikėjas Antaninos Baltrukonienės sūnus, mirė Chicagoje ir buvo palaidotas Clevelando Kalvarijos kapinėse sausio 2 d. Be žmonos Nell, jo liūdė seserys Julia Rastanienė iš Baltimorės, Elena Schneider ir Alvinas Baltrukonys.

Motinos Antaninos Baltrukonienės pageidavimu, velionies kūnas buvo atvežtas iš Chicago į Clevelandą, kur lydimas gausaus būrio šeimos narių, giminių ir artimųjų, buvo palaidotas Della Jakubs & Son laidotuvų namų rūpesčiu ir globa.

Msgr. Albert J. Murphy

MIRĖ NCWC VEDĖJAS MSGR. A.J. MURPHY

Gal daugelis jau bus užmiršę tų keturių raidžių reikšmę. Tai initialai katalikų organizacijos, daugeliui pagelbėjusios iš tremties atvykti į Ameriką.

Gruodžio 26 d., leukemijos pačiūstas, mirė prelatas Albert J. Murphy, sulaukęs 67 metų amžiaus. Jis ilgą laiką vadovavo NCWC, kol paskutiniai tremtiniai atvyko į Ameriką, Clevelande ir šiaurinėje Ohio srityje, būdamas Clevelando dioclezijos vyskupijos aukštesniųjų pareigūnų tarpe. 1950 metais prel. Murphy buvo paskirtas šv. Ignacijaus parapijos klebonu.

Clevelande gimęs ir čia baigęs seminariją, toliau mokslus tęsti buvo persikėlęs į Washingtoną, kur įsigijo daktarą. Ten porą metų darbavosi Katalikų Labdaros ir Karo Nukentėjusių Šelpimo tarnyboje, 1939 metais grįžo į Clevelandą. Jam buvo pavesta vadovauti National Catholic Welfare organizacijai.

Kadangi lietuviai daugumoje katalikai ir greičiausiai tremtiniai įleisdavo į Ameriką su NCWC liudymais, kai tik surinkdavau dešimtį-kita lietuvių prašymų, vykdavau pas msgr. Murphy, prašydamas įjungti juos į NCWC sąrašus. Tuomet jis apie lietuvių mažai ką žinojo, todėl reikėjo įtikinti, kad NCWC lietuvių atkviemti į Clevelandą įsigys daugiau naujų narių parapijoms, kas tikrumoje ir įvyko.

Jo rūpesčiu, į Clevelandą atkviesta įvairių tautybių tremtinių virš 10,000. Ne visi Clevelande apsisotojo, bet dauguma čia liko.

K.S. Karpus

■ CLEVELANDO ORKESTRAS savo koncertų eilėje, šeštadienį, sausio 4 d. pasirodo su Brahmsu ir Haydnui skirta programa, kurioje piano solo atliks jaunas amerikiečių pianistas John Browning. Koncerto pradžia 8 val. 30 min.

Sekmadienį, sausio 5 d., 4 val. p.p. Louis Lane diriguojamas orkestras patieks "Švenčių programą" su jauniems solistais, kaip Heidi Lehwalder, 13 m. harpiste, Michael Flaksman, 17 m. čelistu ir Ruth Ann Kurzbauer, 15 m. pianiste. Tai pirmasis tų jaunų muzikų pasirodymas Severance Hall koncertuose.

■ CLEVELANDO MENO MUZIEJUJE vyksta įdomi dailės darbų paroda, kurioje atsispindi šių dienų erdvės užkariavimo idėjos, spalvomis, skulptūromis ir raiziniiais tomis temomis reiškiama dailininkai James Brooks, Joseph Albers, Allsworth Kelly, Alex Calder ir Le Bontecou.

Toji paroda vyksta 26 galerijoje ir tęsis iki sausio 19 d.

VIRŠUJE: Vysk. Valančiaus lituanistinės mokyklos Clevelande mokiniai su dirigentu muz. Alf. Mikulskiu išpildę programą kalėdinės eglutės vakare.

V. Plodžinsko nuotrauka

■ PIANISTAS ANDRIUS KUPREVIČIUS, violončelistas Ernest Silberstein ir smuikininkas James Bareet, antradienį, sausio 7 d. 8:30 val. vak. dalyvaus kamerinės muzikos koncerte, kuris įvyks Cleveland Music School Settlement. Programoje Schuberto ir Beethoveno kūrinių.

GAUTA PADĖKA

Vokietijos Krašto Lietuvių Bendruomenės valdyba, kurios žinioje yra Lietuvių Vasario 16 gimnazija ir tos gimnazijos direktorius kun. Br. Liubinas, Naujų 1964 Metų proga siunčia geriausius linkėjimus ir padėką 5 ir 53 būrelio nariams remėjams už Vasario 16 gimnazijos taip gražių remimą.

V. Apaniui, St. Astrauskui, J. Augustinavičiui, L. Banui, Vl. Blinstrubui, dr. H. Brazaičiui, inž. V. Brizgiui, Pr. Burkuvietei, E. Čapui, inž. Civinskui, J. Cituliui, J. Čiuberkui, P. Dabrilai, J. Daugėlai, N. Gaidžiūnienei, A. Garmui, dr. V. Gruzdžiui, Z. Gobiui, K. Karaliui, Pr. Karaliui, J. Kristolaičiui, V. Kasakaičiui, St. Lazdiniui, F. Mackui, P. Milašiui, dr. V. Mauručui, dr. A. Martui, J. Miglinui, inž. A. Nasvyčiui, J. Nasvyčiui, St. Nasvyčiui, V. Orintui, B. Paulioniui, J. Palukaičiui, J. Rasteniui, Sofijai Smetonienei, J. Smetonai, A. Sandargienei, V. Šenbergui, V. Stuoguiui, inž. Br. Veitui, inž. R. Veitui.

Kaip 5 ir 53 būrelių vadovai man labai malonu minėti padėką gerbiams būrelio nariams Dirvai tarpininkaujant perduoti. Kartu reiškiau ir nuo savęs didelę padėką būrelio na-

riams-rėmėjams už labai sklandų bendradarbiavimą per šiuos 1963 metus. Prašau gerbiamus narius remėjus priimti ir mano geriausius linkėjimus 1964 metams.

Per 1963 metus mūsų būrelis yra pasiuntęs Vasario 16 gimnazijai 500 dolerių.

5 ir 53 narių-rėmėjų būrelio vadovas Steponas Nasvytis

• Balių-koncertų ir kitokių pramogų bei parengimų rengėjų dėmesiui.

Vincas Apanius, greta visų kitų sodininkystės patarnavimų atlieka ir dekoravimo gelėmis darbus patalpose. Kainos gana prielamos ir bus atsižvelgta į pageidavimus, iš anksto susitarus.

Kreiptis: 382-1606
503 Richmond Rd.
Richmond Hts., Ohio

ATSIŪSTA PAMINĖTI

Muz. Juozo Bertulio gaidos su Advento giesmėmis mišriam chorui -- kainą 40 centų. Kalėdų Giesmės -- vienam, trim balsams, vyrų ar mišriam chorui -- 75 centai.

Lietuvio Seldai -- vyrų chorui ir fortepionui -- 35 centai.

Leidiniai sukrauti ir parduodami J. Karvelio prekybos namuose Chicagoje.

SKAITYK IR PLATINK DIRVĄ

JAKUBS & SON FUNERAL HOMES

Vėsinamas oras Jūsų patogumui

Della E. Jakubs & William J. Jakubs

Licensijuoti laidotuvų direktoriai ir balsamuotojai
35 metai simpatingo ir rimto patarnavimo

6621 Edna Avenue
EN 1-1763

936 East 185th St.
KE 1-7770

DIRVA

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

EAST CHICAGOS SKYRIAUS PENKMEČIO MINĖJIMAS

ALTS East Chicagos skyrius ruošia savo penkerių metų sukakties minėjimą ir pobūvį 1964 m. sausio 11 d.

Minėjimo pradžia 6 val. vakaro. Meninę dalį atliks solistė Natalija Aukštuolienė, akompaniatorius Antanas Rimkus, aktorė Eglė Vilutienė. Programos vedėjas Jonas Rimkūnas. Toliau vakarienė ir šokiai.

Įėjimas porai \$3,00, pavieniams \$2,00, moksleiviams \$1,00. Dėl rezervacijos į pobūvį prašoma skambinti EXport 7-9487 E, Chicago, Ind., ligi 1964 m. sausio 6 d. įskaitytinai.

* LIETUVOS NEPRIKLAUSOMYBĖS FONDUI atsiųsta per J. Bagdanskį, iš East Chicagos 162 dol. Iš atskirų asmenų 40 dol. Viso 202 dol.

Aukotojų tarpe yra: Kazimieras Pocius 50 dol. Po 15 dol aukojo: S. Kalvaitis, T. Meškauskas. Po 10: J. Bagdanskis, V. Aukštuolis. Po 5 dol: S. Juodakis K. Domarkas, S. Stulpinas, J. Rimkūnas, S. Juodvalkis, K. Čiurinskas. Kiti po mažiau. ALT S-gos East Chicagos skyrius pasiskyrė 20 dol. auką.

* ALT S-GOS RICHMOND HILL SKYRIUS ruošia užgavėnių pobūvį, kuris įvyks 1964 m. vasario 1 dieną, Show Boat salėje, 814 Jamaica Ave., Woodhaven, N.Y. Skyriaus valdybą sudaro: pirm. Jurgis Sirusas, sekr. Stella Abraitienė ir ižd. Petras Paprockas.

* RAŠYTOJO VINCO RAMONO ROMANAS Dulkės raudonam saulėlydyj neužilgo pasirodys latvių kalba. Vertimą turi paruošęs rašytojas Em. Skujenieks. Romaną išleisti ruošiasi A. Šėlzeris leidykla Minneapolisje. Tai tas pats knygos leidėjas, savo laikui Vokietijoje išleidęs latviškame vertime V. Ramono Kryžius.

DAILININKŲ DĖMESIUI

Viena Pietų Amerikos valstybė yra prašiusi parpinti jai lietuvių dailininkų meno parodų katalogų. Dailininkai, kurie dar turi savo kūrinių buvusių parodų katalogų, malonėkite artimiausiu laiku bent po vieną egzempliorių atsiųsti Lietuvos Generaliniam Konsulatui New Yorke:

Consulate General of Lithuania
41 West 82nd Street, New York, N.Y. 10024

UŽSIREGISTRAVO ŠOKIŲ GRUPĖS

Dalyvauti Lietuvių Dienos minėnėje programoje Pasaulinės Parodos metu užsiregistravo šios Tautinių Šokių grupės:

Hartfordo ir New Britain, vadovė K. Marijošienė; Detroito "Šilainė", vad. G. Gobienė; Worcesterio, vad. S. Staškaitė; Montrealio, vad. J. Piečaitis; Rochesterio, vad. J. Reginienė; Bostono, vad. O. Ivaškieienė, Hamiltono, "Gyvataras", vad. G. Breichmanienė; Los Angeles, vad. O. Razutienė, Chicagos Aukšt. L. Mokyklos II gr. vad. I. Smieliauskienė, Baltimorės, vad. B. Brazauskas; Chicagos "Ateities", vad. Br. Shotas; Chicagos Šaulių Klubas, vad. K. Ulevičius; Toronto "Gintaras", vad. Vyt. Turūta; New Haven "Vijurkas", vad. L. Mikalavičiūtė; Philadelphia "Žilvinas", vad. J. Bendžiūtė, New Yorko, vad. Matulaitienė.

New Yorko tautinių šokių grupės šokėjai šoka "Lenciūgėlį".
G. Peniko nuotrauka

* DIRVOS REDAKCIJA gavo Vilniaus Krašto Lietuvių S-gos Centro valdybos laišką su prašymu paskelbti tos S-gos Chicagos Skyriaus pro memoriją J.E. Vyskupui V. Brizgiui.

Laiške ir pro memorijoje dideliu vilniečių jautrumu bandoma įtikinti Washingtono Bazilikoje statomos koplyčios iniciatorių, kad tos koplyčios pavadinimas būtų pakeistas į Aušros Vartų Gailst. Dievo Motinos vardą. Be to, motyvai, privertę pro memoriją paskelbti viešai kilo apgailestaujant, kad tuo reikalusį tą delegaciją vysk. V. Brizgys atsisakęs priimti.

Tokiu atveju sunku tikėtis, kad vilniečių prašymas susilauktų teigiamesnių pasekų, paskelbus jį spaudoje.

* ARGENTINOS LIET. BENDRUOMENĖ Buenos Aires Lietuvių salėje surengė Tautos Šventės minėjimą. Apie šventės reikšmę kalbėjo A. Petraitis, A. Balčiūnas, J. Padvalskis, Kūrėjas Savanoris J. Kanapinskas, o Ant. Kevėža, skaitė poeziją. Savanoriui J. Kanapinskiui -- Prano Eimučio gretų draugui, buvo keliamos ovacijos, pasakojant jautrius atsiminimus, kaip jie pirmutiniai 17 savanorių kartu su Eimučiu, išėjo į Nepriklausomybės kovas!

Toliau Rambyno Ansamblio gražiai pašoko keletą tautiškų šokių. Gailla kad tokioje Tautos šventėje buvo mažai žmonių, o taipogi nebuvo pakviesta nei vietinių nei drauginių pavergtų tautų atstovų.

NEW YORK

* ALT S-gos I SKYRIAUS SU KVIESTAME SUSIRINKIME, gruodžio 14 d., apie gruodžio 17-tos perversmą kalbėjo jaunas istorikas Algirdas Budreckis, o apie 1863 m. sukilimą LNT pirm. dr. prof. Br. Nemickas. Paskaitos buvo paruoštos dideliu kruopštumu ir, daugelio nuomone, vertos platesnės visuomenės dėmesio.

Klausytojams patiko Algirdo Budreckio rodomas susidomėjimas gruodžio įvykiais, odr. prof. Nemicko paskaita savo įdomia idėja ir jos išryškinimu rodė paskaitininko sugebėjimą istorinę temą padaryti aktualią savo išvadomis ir mintijimu.

Išpūdingai savo atsiminimus pasakojo mjr. Leonas Virbickas, buvęs min. pirm. Aug. Voldemaro adjutantas bei bičiulis. Jo kalba kėlė visuotiną susidomėjimą.

ALT S-gos I sk. pirm. Jurgis Kiaunė pirmininkavo minėjimui, ir jam teko progos iš savo pusės pridurti įdomių pastabų apie 1863 m. sukilimą.

I šį minėjimą atvyko S-gos pirm. Vyt. Abraitis ir kiti centro valdybos nariai.

WINDSOR

IŠVYKO TAUTINIAI SUSIPRATUSI ŠEIMA

Windsoro apylinkės lietuviai neteko tolerančios ir tautiniai susipratęs Adomo ir Eugenijos Butavičių šeimos. Eugenija Butavičienė buvo tris metus iš eilės Windsoro apylinkės valdybos pirmininke. Būdamą tolerančia, sugebėjo į Windsoro apylinkę suburti visų įsitikinimų bei religijų lietuvių. Windoras, kad ir maža kolonija, valėjo džiaugtis turėdamas chorą, tautinių šotulaitienė.

Akademinių Skautų Sąjūdžio Los Angeles skyriaus nariai gruodžio 15 d. dalyvavę minėnėje sueigoje L. Kančausko nuotrauka

kių grupę ir didžiulius kultūrinius parengimus

Jų namai buvo visų susibūrimo vieta. Kilus sumanymui pirkti lietuvių katalikų bažnyčią A.E. Butavičiai prisidėjo kaip pirmieji iniciatoriai. Dėka visų vieningo darbo ir jų iniciatyvos, Windosoro lietuviai didžiulius turėdami nuosavą bažnyčią.

Butavičiai persikelia nuolatiniams apsigyvenimui į Detroitą. Išleistuvės įvyko gruodžio mėn. 7 d. M. ir J. Kižių rezidencijoje. Susirinko gražus būrelis draugų ir giminių. Buvo pasakyta atsisveikinimo kalbų, padainuota ilgiausių metų ir įteikta dovana nuo apylinkės lietuvių. Tikime, kad jie įsijungs ir į Detroito lietuvių gyvėjimą. (d)

CHICAGO

KUR AUKOTI

Jeigu BALFo aukų rinkėjas Jūsų neaplanė, skelbiame vietas, kur galite nunešti aukas ir gauti pakvitavimą. Arba skambinkite nurodytais telefonais ir aukos bus atsiimtoms iš namų.

Marquette Parkas: Balfo vaikus centrinė raštinė -- A. Kairio Real Estate, 2501 W. 69 St. telefonas HE 6-5151.

Gaige Parkas: 5202 So. Fairfield Ave., telefonas 776-0211, kun. dr. Gureckas -- Balfo vaikus Reikalų Vėdejas.

Brighton Parkas: 4525 So. Rockwell Ave. telef. YA 7-0619, p. F. Sereičikas -- skyriaus pirmininkas.

Bridgeportas: 3321 So. Halsted St., tel. CL 4-5685, Stasė Semėnienė, Daiva.

West Side: 2209 So. Bell Ave. Tel. VI 7-6274, Zion Evangelikų Lietuvių Parapija, kun. Jonas Pauperas.

18-ji Kolonija: 1810 So. Halsted St., tel. HA 1-9281 Lietuvių Restoranas, Karolis Cicėnas.

North Side: 6407 Oakley, tel. AM 2-1104, E. Morkūnienė, skyriaus pirmininkė.

Cicero: 1611 So. 49 Ave., Cicerto, tel. TO 3-3146, Juozas Arštikys.

Town of Lake: 4610 So. Wood St., tel. YA 7-3953, Litvinas.

Roselandas: 10554 So. Indiana, tel. WA 8-8773, Otonas Kapteinis, skyriaus ižd. ninkas.

* DAIL. J. RAČKAUS darbų paroda atidaroma šį šeštadienį (sausio 4 d.) 7:30 v.v. Čiurlionio Galerijoje, Jaunimo Centre, Chicagoje. Dr. Vytautas Kavolis, profesorius Defiance Kolegijoje Ohio, skaitys paskaitą "Sociologinė meninio stiliaus samprata". Dail. J. Račkus, kuris šiuo metu gyvena Clarkstone, Kanadoje, žada dalyvauti parodos atidaryme.

Paroda tęsis iki sausio 12 dienos. Lankymo valandos: savaitgaliais 11-9, o darbo dienomis nuo 7 iki 9 v.v. Parodos ruošėju yra Šviesos-Santaros Kolegijos Chicagos skyrius neseniai suruošęs sekmingai praėjusią dail. Prano Gailiaus iš Paryžiaus parodą, o kiek seniau dail. Vytauto O. Virkau ir Audronės Skuodaitės.

PITTSBURGH

KALĖDOS LIETUVIŲ KAMBARYJE

Kaip ir kasmet, taip ir šiais metais gruodžio mėn. 13 d. Lietuvių Kambarys Pittsburgho Universitete buvo Pittsburgho darbščių moterų rankomis meniškai papuoštas Kalėdų švenčių proga. Po skanių vaišių ir kalėdinės programos Universiteto dviliktame aukšte, visi susirinkusieji įvairių tautinių kambarių atstovai

Prie Lietuvių Fondo sudaryta informacinė talka. Nuotraukoje jos nariai su LF valdybos pirmininku T. Blinstrubiu ir sekr. J. Vaičiūnu vieno pasitarimo metu. Sėdi iš kairės: St. Daunys, T. Blinstrubas, J. Vaičiūnas. Stovi: Vl. Butėnas, Al. Baronas, V. Kačinskas ir Alb. Valentinas. Nuotraukoje trūksta J. Vaidelio ir V. Račkausko.

V. Noreikos nuotrauka

subruzdavo savuosius kambarius kaip įmanymai kuo gražiausiai papuošti. Lietuviškasis kambarys susilaukė gražiausių komplimentų ir pagyrimų. Gražiai naujus eglutės pasipuošė ornamentais, natūralia ir margomis spalvomis išsiskirdama iš visų kitų tautinių kambarių, kiekvieną lankytoją pradžiugino ir nustebino.

Dėka Gert. Dargienės ir Nellie Katkus-Evans iniciatyvos, Pittsburgho SLA 73 moterų kuopa pagamino šiaudinius ornamentus. Lietuvių kambarys svetimtaučiams taip patiko, kad klausimams apie Lietuvą beveik nebuvo galo.

F. Spingienė

BOSTON

SUSIPRATĖ BALSUOTOJAI

Gruodžio mėnesio 19 d. Bostono Liet. Pil. Dr-ją išsirinko savo valdomuosius organus. Reikia pažymėti, kad Dr-ją labai gražiai veikia, stipri ekonomiška, o jos turtas siekia netoli pusės milijono dolerių. Todėl ir natūralu, kad tokiame ūkiui administruoti reikia prityrusių asmenų. Įvykę rinkimai parodė aukštą balsuotojų supratimą -- atiduoti balsus už geriausius!

Jau anksčiau Dirvoje buvo prisiminta, kad reikėtų įvesti naujų jėgų ir draugijos direktoriatą. Šį kartą balsuotojai taip ir sutarė. Išrinko du visai naujus, gabius visuomenininkus ir administratorius. Išrinko asmenis kurie jau gerai žinomi Bostono organizuotai visuomenei -- tai Antaną Matjošką ir Justiną Vaičiūtį. Be jų, direktoriais išrinkta Ona Ivaškieienė, adv. A. Young, S. Kontautas, A. Namas-ky, Lubinas.

Pirmininku išrinktas antrai kadencijai adv. J. Grigalius, žymus veikėjas ir politikas Bostone. Vicepirm. Drevinskas. Jo labai rimtu konkurentu pasirodė pirmą kartą stačios savo kandidatūrą Juozas Kapočius. Tai visai rimtas kandidatas į draugijos vicepirmininkus! Sekretorius Neviera, ižd. Kasper. fin. sekr. Vytautas Stelmokas. Kontrolės komisijon išrinkta Baika, Jakutis, Druzdis.

DETROIT

DUOKIME ŽODĮ ANTRAM KAIMUI

Chicagoje per šešis Antro Kaimo pasirodymus salė buvusi, kaip rašė Draugas, prikimšta. Reikia laukti, jog ir Detroito visuomenė yra pasiilgusi linksmesnio teatro žanro ir jį matysime sausio 11 d. 7 val. 30 min. p.p. Lietuvių Namuose.

Antras Kaimas apie save sako taip: "mes nenorime niekopašiepti ar išjuokti, mes paprastai tariant, tenorime pasijuokti iš savęs (reiškia ir iš Jūsų, Tautietė)". Kartais su juoku galima daugiau laimėti negulabai rimtai pamokslaujant.

Antro Kaimo pastangos yra vertos visuomenės dėmesio ir paskatinimo naujo žanro teatro veikloje.

Patartina pasirūpinti bilietais iš anksto, įsigyjant pas J. Šos-taką, telef. TO-9-1271 ir Neringos krautuvėje. Įėjimas 2 ir 3 dol. A.M.

IESKOMI

DESKIS SAM ir jo sūnus Reimondas, gyvenę Chicagos apylinkėse.

DURBROCK Otto (mirusio) giminės ar pažįstami.

DŽIOVENIS Jonas, gyvenęs 14 Ave., Kenosha, Wis.

FABIJONAS Antanas, Jono sūnus, iš Varnių par. Nevardėnų kaimo, atvykęs į Chicago 1914 m.

KLEVICKAS - SIMOKAT Gertruda iš Alytaus.

MAIGYS Alfonsas, Adomo sūnus.

MAŽEIKI Ignas, Juozapo sūnus iš Baltininkų kaimo.

PETRONIS Bronislava, Kazimiero duktė.

RIMKIENE - ŠAKURSKAITĖ Ona, gimus apie 1886.

SLAVINSKAI Petras ar Povilas, gyvenę Chicagoje prieš II karą.

STADALNINKAS Jonas, kilęs iš Suvalkijos, mokytojavęs Gegužinėse.

VILKELIS-VILKEVIČIUS Marijonas, inžinierius, kilęs iš Trakų apsk., Žaslių valsčiaus, Gegužinės kaimo.

ŽAUGAITĖ - PAULASKIENĖ, Prano duktė, iš Telšių aps., Smiglių kaimo, atvykus į Chicago 1912 m.

ZENIES (Zenkus) Antanas iš Balbieriškio.

Ieškomieji arba apie juos žinantieji maloniai prašomi atsiliiepti.

Lietuvos Generalinis Konsulatas, 6147 So. Artesian Ave., Chicago 29, Illinois, telef: Rpublic 7-8334.

ATITAISYMAS

Straipsnyje " 25 metai be Kastano Gilinskio" (Dirva 142 nr.) įvyko mažytė korektūros klaidelė. Sakinyje "Suformavus nuolatine Valst. Teatre iki 1927 m. su pertrauka" Turi būti iki 1937 m.

Pats skaityk ir kitus ragink prenumeruoti DIRVĄ

Chicagos neolituai gruodžio 20 d. dalyvavę sueigoje V. Krumplio namuose, kurioje Ramunė Jurkunaitė kalbėjo apie 1863 metų sukilimą Lietuvoje. Vėliau diskusijose buvo paliesta Lietuvos partizanų veikla II Pas. kare ir Vliko darbai. Po to buvo išpildytas mažas vaidinimėlis, sukurtas V. Cijunėlio ir V. Krumplio. Nuotraukoje grupė sueigos dalyvių. Sėdi iš kairės: Aldona Malinauskaitė, Birutė Sedleckaitė, Gražina Gaigalaitė, Lucija Jūrpsaitė, pirm. Valentinas Krumpelis, Valeras Cijunėlis ir Algis Jurkunėnas. R. Staniūno nuotrauka